

ZWOLLEI HARANGSZÓ

2021/13

Karácsony
Újév

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen- Assen- Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából szerkeszti: dr.Hermán M. János. Munkatársak: Rostás Kriszta, Snijders Tünde, Szomor Attila, Téglásy Sándor és Urbán Ákos.

Közreműködtek: Albertje Alkema- ten Hoeve, dr. Ábrám Zoltán, dr. Barta Zsolt, Van Bolhuis Szabó Emőke, Kelemen Attila (Kolozsvár), Makkay József, Rostás Szabolcs, Snijders-Dósa Tünde, Sólyom Uzonka Lilla, Stifner-Kóháti Dorottya.

Szolgálati rend az egyházközségünkben:

Istentiszteleteink rendszerint 14.30 órakor kezdődnek. Az istentiszteletekkel egy időben Rohaan Éva vezetésével folyik a vasárnap iskolai tanítás a gyermekekkel. Ezt követően szeretetvendégség keretében ismerkedünk és beszélgetünk egymással. Sátoros ünnepeink másodnapján úrvacsoraosztásra kerül sor, d.e. 11 órakor.

- 2021. január 24. - drs. Kelemen A.Csongor - Online
- 2021. február 21. Böjtfő. – Weiner Zoltán - Online
- 2021. március 14. – Weiner-Legeza Luca - Online
- 2021. április 5. Urk. Húsvét másodnap iistentisztelet. Igehirdetés: Nagy Tibor Sándor; úrvacsoraosztás: Hermán M. János. Ünnepi műsor: Nagy Erika-Melinda
- 2021. április 11. Zwollei lutheránus templomban igehirdetés, szolgált nt. drs. Kelemen Attila Csongor.
- 2021. május 9. Zwolle, igehirdetés: Sólyom Uzonka Lilla. Tisztségviselők beiktatása: Hermán M. János 2021. május 23. Pünkösd első napja. Igehirdetés: Kelemen A. Csongor. Úrvacsoraosztás.
- 2021. június 13. Igehirdetés: nt. Kelemen Attila. Bibliakiállítás megnyitása: Hermán M. Rebekka lelkipásztor, Temesvár
- 2021. június 27. – Szabadtéri istentisztelet Zeistben. Igehirdetés, úrvacsoraosztás, szeretetvendégség a cserkészotthon udvarán. Üdvözlések, testvértalálkozó felvezetése: dr. Hermán M. János. Szolgálattevő lelkész: Van Bolhuis Szabó Emőke, Rotterdam
- 2021. július 11. Szolgálnak nt. Weiner Zoltán és Nagy Tibor Sándor. Kampenből hazatérő lelkész barátainkat búcsúztatja nt. Kelemen Csongor Attila.
- 2021. július 25. 15 óra – Igehirdetés, keresztelés. Szolgál Hermán M. Rebeka és Hermán M. János.
- 2021. augusztus 8. 15 óra – Igehirdetés: Hermán M. János és ds. Jeroen Kanis (International Church)
- 2021. augusztus 22. – Újkenyér – Konfirmáció -Úrvacsora. Szolgál: Kelemen A. Csongor és Hermán M. János
- 2021. szeptember 12. – Szolgál: nt. Debreczeni István, Kolozsvár

- 2021. október 10. – Szolgál: nt. Kelemen A. Csongor
- 2021. október 31. – Reformáció – Úrvacsora – Szolgál: nt. Kis Kendi Dávid, Debrecen.
- 2021. november 14. Szolgál – nt. Kelemen A. Csongor
- 2021. november 28. Advent I. Vas.-Úrvacsora – Szolgál: nt. Kelemen A. Csongor
- 2021. december 12. – Szolgál: nt. dr. Barta Zsolt, a Pápai Teológia professzora
- 2021. december 26. – Karácsony II. napja – Úrvacsora –Ünnepély a gyermekekkel. Helyszín: Urk, Kerkelijk Centrum ,De Poort'. Igehirdető: dr. Hermán M. János. Úrvacsoraosztás: dr. Barta Zsolt. Karácsonyi ünnepély a gyermekekkel és a szüleikkel.

Családlátogatást a híveink kérésére végzünk a szolgatársaink bevonásával, Hollandia egész területén. Vezető lelkipásztor: drs. Kelemen Attila Csongor. Missziói lelkipásztor: dr.Hermán M. János nyugalmazott lelkész. Titkárság, egyházközségi ügyvitel: dr.Hermán M.János. Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Snijders-Dósa Tünde, Szilágyi Árpád, Tárnok Eszter Lídia és Truczka József. Diakónusok: Bodor József, Berekméri Filep Annamária, Czibalmos Klára és Truczka Adrienn.

Orgonista: dr. Robert Helder. Gyermekfoglalkozások vezetője: Rohaan Éva. Webmester: Téglásy Sándor. Olvasó szerkesztő: Téglásy Sándor. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle, kivéve amikor a meghívóban másként jelezzük. Info: jhermanm@gmail.com Tel: 038-4233247

–refistentiszteletzwolleban

Web oldalunk, vagyis a honlap jelzete: <https://zwolleireformatus.nl/> Webmester: Téglásy Sándor Honlapunk címe: <https://zwolleireformatus.nl/>

A Harangszó elérhetősége: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

Az országos szabályok szerint 2021 novemberétől ötven léleknél többen ne tartózkodjunk ebben a templomban, és a presbitérium legyen felelőse az előírások betartásának.

Karácsonyi istentisztelet Urk templomában: "De Poort", 2021.12.26.

A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle, kivéve amikor a meghívóban másként jelezzük.
Info: jhermanm@gmail.com

Tel: 038-4233247

Facebook: <https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

Honlapunk címe: <https://zwolleireformatus.nl/>

A Harangszó elérhetősége: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

Az országos szabályok szerint a presbitérium felelős a járványügyi előírások betartásáért.

Zwollei karácsonyi

istentisztelet, betlehemes történet

és kántálás 2019-ben

Mária és Erzsébet találkozását a Lukács evangéliuma írja le. A Budapesti Szépművészeti Múzeumban található képet MS mesterfestette, feltehetően 1506-ban

Forrás: <https://www.facebook.com/szepmuveszeti/photos/a.129134917106679/4781691121851012/>

Babits Mihály – Karácsonyi ének

Mért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt ridogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán mint csillag-ür szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyult...

Becsesnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy megszületett!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyujts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

Hágai Magyar Énekkar, Kovács Kata vezényletével 2021 december

Igehirdetés

Ézsaiás próféta könyve 52,7-10 és Tituszhoz írt levél 3,4-7 alapján

Egyik éven a rédei kultúrházban mesélte el Petrőcz Lászlóné nyugdíjas lelkipásztor édesapja házérkezésének történetét. Szovjet fogságból szökött meg az egykor erős, izmos édesapa. Románián keresztül érkezett meg Magyarországra úgy, hogy egy vasúti kocsi aljához kötötte magát. Oroszlányban a vasútállomáson valaki meglátta és még fel is ismerte a csontsovány, torzonborz embert és bekiáltott az udvarra: „Jön édesapád!” A kislány ekkor már évek óta nem látta az édesapját, féltő volt, hogy fel sem ismeri. Izgatottan, szinte remegve nézte az utcát, a kaput – ki fog ott megjelenni?! Mégis, amikor meglátta a fogság és szökés alatt lerongyolódott embert, akkor az édesapját látta meg.

Ézsaiás próféta ilyen izgatottan figyelte a történelem horizontját, hogy meglássa Istent, aki visszajön népéhez. Izráel népe ebben az időben szétszórva, otthonától megfosztva, templom és áldozat nélkül élt. Ézsaiás mégis figyelte a történelem keresztútjait és várta vissza Istent, aki megváltoztatja a királyok szívét, aki szolgáljává teszi a perzsa uralkodót, aki szabad utat ad népének.

A szabadulás a hírhozó megjelenésével kezdődött. A hírnök a termékeny félhold, Babilon és az Izráel között elterülő végtelen sivatagon keresztül érkezett meg. Hírt hozott annak a harcnak a kimeneteléről, amely a népet fogva tartó birodalom és a mindenható Úr között zajlott. A hírnök még nem érte el Jeruzsálem falait, de már tudható volt, milyen hírt hoz. Az ő lába elárulta a hírt. Futása nem lassú, nem csüggedt.

Gyorsan, örömmel és bátran fut a város felé a hírrel. A futásából lehetett tudni, hogy jót fog mondani.

Nt. dr. Barta Zsolt végzi az úrvacsorai ágendát. Urk, 2021 december 26-án

A hírhozó a hírt jónak, majd békességnek nevezik. Legvégül hozzáteszi: Isten uralkodik! A jövő irányításáért folyó küzdelem eldőlt: Isten legyőzte a nem isteneket, és a gögös hatalmakat. Isten népe visszakaphatja földjét és városát. Ezzel a hírrel, ezzel az evangéliummal érkezett meg.

A hírnök érkezését örök figyelték. Ez nagyon fontos. Ahogyan Anna és az agg Simeon a templomban várták a Megváltó megérkezését, úgy Izráel népének lelki őrői is várták a jó hírt. Noha alig maradt a város falaiból valami, alig maradt otthon ember, azért mégis voltak örök a várfalon. Az örök a tájat kémlelik. Figyelnek és figyelmeztetnek. Jót és rosszat egyaránt igyekeznek minél hamarabb felismerni. Látják a hírhozót, megfigyelik mozgását. Látják, milyen könnyen és milyen örömmel fut. Az őrállók kiáltozni kezdenek. Felveszik a dolgukat végző, vagy éppen alvó lakosokat. Isten visszatér! Isten visszatér a városba, a szent templomba! Isten eljön népéhez! Ezt kiáltják, és ennek örülnek.

A hírhozó és az örök mellett a dráma harmadik szereplője a megsebzett, legyőzött, rettegő Jeruzsálem. A város, amelyet a babiloniak üresen hagytak maguk mögött. Ez a város szétzúzott falakból és kapukból, összetört ajtókból, romkupacos utcákból áll. A várost kétségek, üresség és szomorúság jellemzi. Az örök kiáltása után a megalázott és megtört városnak meg kell változnia. A városnak táncolni, ujjongani, énekelni kell, mert a mindent eldöntő segítség már elindult. A város sorsa már jóra fordult. A hírhozó és az örök a város lakosaival együtt a mindenható Istennek örvendeznek. A hírhozótól az örökön át eljut az örömhír a néphez. Ünneplik, hogy Isten győzedelmesen jön vissza népéhez. Isten megvigasztalta a népet. Megváltotta, kihozta a fogva tartók kezéből. Isten kinyújtotta erős kezét. Kezének munkáját ámulva csodálja az egész világ.

Ézsaiás próféta könyvét az egyházatyák evangéliumnak, az ötödik evangéliumnak nevezték. Azért mondták ez, mert Ézsaiás szavai metsző pontossággal írták le Jézus Krisztus megjelenését és szolgálatát. Karácsonyünnepén annak a szabadulásnak örvendezünk, amit a próféta metsző élességgel leírt. Pásztorok örködtek a betlehemi éjszakában. Azok a pásztorok nem csak a nyáj őreinek bizonyultak, hanem olyan öröknek, akik meglátták a mennyei hírnököket: angyalok érkezését látták, akik a szabadító megszületésének evangéliumát hirdették nekik. Nem is maradtak a nyáj mellett: a pásztorok örvendezve vitték tovább a hírt, Krisztus első apostolai voltak ők, akik az Úr Krisztus megérkezését hirdették. De nem csak a pásztorok indultak útnak. Csillag ragyogott fel a keleti bölcsek égén. A tudósok hossz útra indultak az idegen földre, hogy figyelmeztessék Heródest és hódoljanak a világ új királyának. Angyal jelent meg Máriának, aki énekre fakadva magasztalta a hatalmas és erős Istent. A pásztorok, a bölcsek, Mária és József egyaránt hírt kaptak Isten kegyelméről, és az evangélium első hírnökei lettek. Pál apostol egy helyen Krisztus eljövételét ezekkel a szavakkal írja le: „megjelent az Isten üdvözítő kegyelme.” (Tit 2,11) A görög szövegben a megjelenni szó ünnepélyesebb, a ragyogás szó van benne. Jobb lenne így mondani: felragyogott Isten üdvözítő kegyelme. Jézus megérkezése olyan volt, mint a fogságból hazaérkező édesapa a kertkapuban, olyan volt, mint a hajnalhasadás, amelyet mindenhol látnak, olyan volt, mint amikor legnagyobb bajunkba segítőnk érkezik. Az angyalok, a pásztorok, az igehirdetők és bizonyágtévők évezredek óta hirdetik nekünk: Isten győzött, Jézus eljött hozzánk, a kegyelem ideje elkezdődött. Megjelent Isten üdvözítő kegyelme. Megjelent, minden embernek.

Urki istentisztelet 2021 december 26

Mi tegyen tehát Isten népe, amely hírt kap a győzelemről és szabadulásról? Egyszerűen csak annyit, hogy Isten népe a maga életét a világ megváltozott helyzetének fényében, Isten győzelmének erőterében éli. És nem tesz úgy, mintha a világ Isten irgalma híján lenne, vagy nem szomorkodik úgy az ember, mintha Isten nélkül kellene élni az életét. Nincs nagyobb öröm annál, hogy Isten irgalmának örvendezünk és nincs nagyobb szomorúság annál, mint amikor valaki Isten irgalma nélkül próbál boldogulni. Karácsony éjszakáján Krisztus irgalma belépett az életünkbe, isteni erők hatják át a világunkat. Pál apostol újjászületésről, a Szentlélek megújító fürdőjéről, vagyis a keresztlőről beszél. Isten kegyelme az is, hogy Jézus Lelke életünket megszabadítja a rontó erőktől és az örök életben részesít. Ézsaiás reménysége azt volt, hogy meglátják Isten szabadítását az egész föld határán. Isten üdvözítő kegyelme mutatkozik meg az evangélium terjedésében északon és délen, a munkahelyünkön és a saját nappalinkban. Isten kegyelme megjelenik, felragyog. Isten újból kezébe vette sorsunkat és új fejezetet kezdett velünk – örvendjünk Isten munkájának és váljunk részeseivé Isten szabadító munkájának. Ez a karácsonyi lelkület, ez a karácsonyi hit.

Kedves Testvéreim! Pál apostol azt hirdette, hogy megjelent Isten üdvözítő kegyelme. Ézsaiás örvendezett, amikor látta az örömhírt hozó futását a hegyeken. Pásztorok és bölcsek vitték a jó hírt. Mária és József a szívükbe zárták az angyali szavakat. Karácsony az új kezdet ünnepe – egy dolgot tehetünk, mi is újat kezdünk Istennel, nem a régit folytatjuk. Ezzel a középkori imádsággal foglalom össze mindazt, amit karácsony ránk ró: „Krisztus születik, dicsőítsétek! Krisztus jó a mennyből, fogadjátok! Krisztus a földön van, emelkedjétek! Énekelj az Úrhoz egész földkerekség!”

Barta Zsolt református lelkipásztor

Brassói magyar lutheránus templom karácsonyi díszje, 2021

Karácsonyi üzenet – elhangzott a Hágai Magyar Óvoda és Iskola karácsonyi ünnepélyén Hágában, a Szent Család Templomban, 2021 dec. 11-én

Bibliai olvasmány: Lukács 2: 1-20

Kedves Szülők, Gyerekek, Tanárok, Kórustagok!

Ez már a második karácsony, mióta amióta minden a feje tetejére állt. Lehet, hogy addig jól megvoltunk. Nem is jutott eszünkbe, hogy Szabadítóra volna szükségünk.

De most, amikor gyanakodva nézegeti mindenki a másikat, hogy be van-e oltva, vagy nincs, folyik-e az orra, nem köhint-e, mióta azt sem tudjuk, hazautazhatunk-e a szeretteinkhez, mióta folyton számolgatnunk kell, hogy ki jöhet hozzánk, meg ki nem, teljesen kimerültünk. Most jobban tudatában vagyunk annak, hogy rászorulunk Isten szabadítására.

Amikor Jézus megszületett, az embereknek elege volt mindenből, ugyanúgy, mint most. A római hatóság mindenfélét rájuk erőltetett, beszabályozta az életüket, nem hagyta békén őket. Mindenkinek, még a terhes asszonyoknak is oda kellett utazni, ahonnan a férjük származott, hogy ott iratkozzanak fel az adófizetők listájára.

Betlehem, ahonnan József származott, kis város volt, valószínűleg csak egy vendégfogadója volt, ami az adófizetők összeírása miatt teljesen megtelt, mire a szülés előtt álló Mária és a férje lassan odajutottak. A szálláson tehát nem volt számukra hely. Jézus ezért valószínűleg egy a hegyoldalba vájt, félig föld alatti üregben született, ahová a szállóvendégek állatai voltak bekötve.

Mi nem szeretünk lealacsonyodni másokhoz. De Jézus megtette ezt. Képes volt még arra is, hogy istállóban szülessen meg, csak hogy a mi Szabadítónk lehessen. (Példa): Gondolkozzunk csak el!

Ha felszállunk a villamosra, vagy elmegyünk egy összejövetelre, ki mellé igyekszünk leülni? Az egyszerű, esetleg nem is olyan tiszta ruhájú emberek mellé, vagy a csinos ruhájú és jókinézetű emberek mellé? Azt hiszem, kellemetlenül érezzük magunkat, ha valaki olyan ül mellénk, aki nem tiszta, vagy alacsonyabb szinten kommunikál, mint mi.

1. Mit tett Isten?

De Isten nem ilyen. Tudta, hogy az Ő beavatkozása nélkül elveszne a világ. Ezért Jézus Krisztus ezért kész volt otthagyni biztonságos és meghitt otthonát, a mennyet és felvállalni minket, bűnre hajlamos embereket.

Pál apostol így ír erről: **Jézus, aki Isten formájában volt, nem ragaszkodott zsákmányként ahhoz, hogy egyenlő Istennel, (7) hanem megüresítette önmagát, szolgálai formát vett fel, emberekhez hasonlónak lett, és emberként élt; (8) megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. (Filippi 2: 6-8)**

A karácsony lényege tehát nem az, amit mi csinálunk: a sütés, főzés, ajándékvásárlás, utána pedig a közös vacsora a karácsonyfa mellett. A karácsony Isten hihetetlen tette: áthidalta a szakadékot menny és föld között, és nem sajnálta hozzánk küldeni az egyetlen Fiát.

Nekünk már olyan megszokott a karácsonyi történet, hogy észre sem vesszük, milyen megdöbbentő volt, amikor először hangzott el.

Az angyal ott, a Betlehem melletti mezőn ezt mondta a pásztoroknak: **Ne féljete, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban.** Az akkori emberek hozzá voltak szokva, hogy az "üdvözítő" szó a Római Birodalomban császárra vonatkozott. A császárt szokták a születésnapján úrnak és üdvözítőnek nevezni.

Az angyal viszont azt mondta, hogy az Üdvözítő az Úr Krisztus, vagyis Isten Felkentje, akit arról lehet felismerni, hogy egy újszülött, aki az állatok etetőjében fekszik egy istállóban.

Gondolhatjuk, hogy az evangélium első olvasóiban mekkora megütközést kelthetett, hogy egy jászolba fektetett szegény gyermeket nevez az angyal üdvözítőnek! Hogy használhatja a császár felségjelzőjét egy ilyen szerény gyermekre?

Jézus esetében ez a szerény külső csak jel, ami egy sokkal nagyobb személyiségre mutat.

Ez a gyermek az egész nép öröme lesz, mert Ő a megígért Megváltó, aki visszavezeti az embert Isten kegyelmébe. Ő az, akinek a születését Isten Lelke által Ézsaiás próféta már 700 évvel korábban megjövendölte:

A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a homály földjén lakókra világosság ragyog... Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme! (Ézsaiás 9.fej.)

A zsidó nép történetében gyakran volt úgy, hogy egy szabadítóról a szülei már születése előtt megtudták, hogyha felnő, Isten különleges feladatot szán majd neki. De Jézus esetében nem csak a szülei tudták ezt meg. Isten gondoskodott arról, hogy a nép leginkább lenézett tagjai, a pásztorok is értesüljenek róla, aztán egy hét múlva az idős Anna és Simeon, akik évtizedeken át imádkoztak, hogy Isten küldje el végre a Megváltót, és végül még pogány csillagászoknak is jelt adott Isten Jézus születéséről.

Isten tehát megtette a lépést felénk. Szabadítót küldött, aki először is otthagya értünk a mennyet, majd a mikor felnőtt, az életét is feláldozta értünk, hogy kimentsen minket az Istentől elidegenedett életből. A kilátástalanságból.

Utat tört nekünk vissza, az Atyához, Vissza Ahhoz, Aki igazán ismer minket, megért, szeret és elfogad. Vissza Ahhoz, Aki látja a helyzetünket, látja a jövőnket és kinyújtja felénk a kezét, hogy el ne vesszünk, hanem örök életünk legyen. A karácsony azt jelenti: Isten felvállal minket! Közösséget vállal velünk.

Ezt nem hagyhatjuk válasz nélkül.

2. Hogyan válaszolhatunk Istennek erre a hatalmas lépésére?

A. először is: örömmel

Az első ijedség után a pásztorok elhitték a nagy örömhírt: hogy Isten végre elküldte a Szabadítót. Ezt az örömet mi is megtapasztalhatjuk.

Elég egy imádságot szívből elmondani: Jézus, nem bírom tovább! Legyél az én szabadítóm is!

Amikor őszintén megszólítjuk Istent, amikor megnyitjuk Előtte a szívünket, és nem háritjuk el a közeledését, hanem elhiszük, hogy tényleg személy szerint fontosak vagyunk Neki, hihetetlen megkönnyebbülés, békesség és öröm tölt el minket. Az az öröm, hogy nem kell rejtegetnem semmit. Isten kész nekem mindent megbocsátani. Szeret. Felvállal engem. Fontos vagyok neki. Nem fogok elkallódni, mert velem van. Fogja a kezem.

B. Megbizonyosodást keresve

Az első reakciónk tehát az öröm lehet.

A második pedig az, hogy keressük: igaz-e, amit mond?

Az angyalok ugyan nem mondják a pásztoroknak: menjetek, és nézzétek meg a Megváltót! De a pásztorok mégis "fogják" az üzenetet.

Miután elmentek tőlük az angyalok a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: Menjünk el Betlehembe, és nézzük meg azt, ami ott történt, amit az Úr tudtunkra adott.

Hinniük kellett, hogy érdemes az éjszaka közepén útra kelni.

Elmentek tehát sietve, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő kisgyermeket. Amikor meglátták őt, elmondták mindazt, amit erről a kisgyermekről az angyalok hirdettek, és mindenki, aki hallotta, elcsodálkozott azon, amit a pásztorok mondtak nekik.

Mindent úgy találtak, ahogy az angyal mondta nekik.

Rájöttek: Isten igazat mond! Istenben érdemes bízni! Az Ő szavára érdemes elindulni.

C. egymással beszélgetve

A pásztorok látogatása Máriának és Józsefnek is csodálatos megerősítés volt.

Bár gyermekük nem biztonságos názareti otthonukban, hanem útközben, egy ideiglenes szálláson jött a világra, bár nem akart nekik senki szállást adni Betlehemben,

azért az ő fiuk mégis az, akinek az angyal mondta. Isten Fia. Különben, hogy is hallhattak volna a pásztorok a mezőn hírt a születéséről!

Máriáról nagyon röviden olvasunk a karácsonyi történetben. De, amit olvasunk róla, az nagyon fontos.

(19) Mária megjegyezte amit a pásztorok mondtak, és szívében forgatta.

Erre való Isten ígéje. Hogy megjegyezzük és a szívünkben forgassuk. Imádkozzunk, hogy amit nem értettünk meg mindjárt, annak a jelentőségét is mutassa meg nekünk Isten Lelke.

Karácsonykor sokan közülünk találkozhatunk szeretteinkkel. Mi is használjuk ki a lehetőséget: mondjuk el egymásnak, mit értettünk meg ebben az évben Istenről. Mit mutatott meg nekünk, hogyan tapasztaltuk meg megmentő szeretetét! Ne csak az ajándékokról legyen szó karácsonykor, meg arról, hogy milyen finom a sütemény!

Ünnepeink, találkozásaink lehetnek alkalmak arra, hogy Jézus szüleihez és a pásztorokhoz hasonlóan rádöbbenjünk: Isten nagyon jó rendező. Mindenkit vezet és az Ő kezében futnak össze a szálak.

Adjon Isten nekünk bátorságot, hogy a saját családjunkban is merjünk Istenről beszélni. Mert ki tudja, a mi szavainkból talán más is bátorságot merít és ki meri mondani, hogy ő is hisz.

Így teljesedjen be a mi otthonunkban is az, amit az angyalok hirdettek: **Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát!**

Írta és elmondta: Van Bolhuis Szabó Emőke lelkipásztor

Rotterdami Magyar Református Gyülekezet 2021 december 24-én

Bár ez a karácsony is más, mint amilyennek reméltük, azért mégis kiváltságosok vagyunk. Erről szól a következő karácsonyi vers:

Füle Lajos: A mindenségben van egy bolygó

A mindenségben van egy bolygó,
hol élni – tán halni is – oly jó,
mert bár a bűn ekéje szántja,
van Betleheme, Golgotája.
Nem tud a mindenségben senki
máshol karácsonyt ünnepelni,
csak itt, aki ámulva látja:
e Földre jött az Ég Királya!
Csodálkozó hittel és szemmel
borulj le hát Előtte, ember!
Mert Jézus Ő, az üdvösséged,
Ki meghalt és feltámadt érted!

Ez a Mária szobor a hajdani vízzel elárasztott bőzödűfalui templom tartozéka volt, jelenleg az erdőszentgyörgyi római katolikus templomban található. A hársfából faragott életnagyságú szobor valamikor egy szárnyasoltár központi fülkéjében állhatott, 1500 körül készült.

Forrás: https://www.academia.edu/44984309/M%C3%A1ria_tisztelet_Erd%C3%A9lyben_M%C3%A1ria_%C3%A1br%C3%A1zol%C3%A1sok_az_erd%C3%A9lyi_templomokban

Maranatha (Vianeni Magyar Otthon karácsonyi levele 2021 december 23)

„Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk. Az uralom az ő vállán lesz, és így fogják nevezni: Csodálatos Tanácsos, Erős Isten, Örökkévaló Atya, Békesség Fejedelme!” (Ézs. 9:5)

Az arám szó (maranatha) őskeresztyén formula, jelentése: Uram, jövel!

Szívből fakadó sóhaj, az őszinte vágyakozás kifejezése.

Adventus Domini

’Megérkezés’ a jelentése a latin ’adventus’-nak, amely az uralkodó ünnepélyes érkezését írja le. Az Úr érkezése karácsonyra mutat, míg a maranatha Urunk visszatérésére.

Az idő, a negyedik dimenzió nem egy lineáris vonal. Ezért lehetséges, hogy egy eseményt egyszerre érzünk nemrég megtörténtnek, s ugyanakkor a távolba veszőnek. Az idő teljességében aztán eljött a Messiás, hogy megváltsa az embert.

Urki istentisztelet 2021. december 26.

Számunkra mit jelent a karácsony? Jelenthet családi együttlétet, néhány nap pihenést, kilépést a mindennapok sodrából, vagy éppen feszültséget, nemszeretem-napokat is.

A reklámokat nézve úgy tűnik, a kereskedelem ’rátette a kezét’ és minden a pénzköltésről szól.

Sokan teherként élik meg az ünnepnapokat, amelyekben felerősödik a hiány: a meghittség, a szeretet(t személy) hiánya. Megtaláljuk-e az utat abba a dimenzióba, amelyben nincs súlya a pénzben kifejezhető értéknek, amelyben a találkozás öröme, egy szívet melengető pillantás, az ölelés minden szónál többet elmond?

Teremtő Urunk ebben a dimenzióban vár bennünket. “Bizony, hamar eljövök. Ámen”. Jöjj, Uram, Jézus! (Jel 22:20)

A következő linkre rákattintva a fenti igevers hangzik fel több nyelven is, melyet négy testvér énekel, ajánlom szeretettel: <https://www.youtube.com/watch?v=b4ufdzLvXVU>

„Íme, Isten az én szabadítóm, bízom és nem rettegek, mert erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.” (És. 12:2)

Istentől megáldott és szeretetben bővelkedő, békés, boldog karácsonyt kívánok minden kedves olvasónak, az új esztendőre pedig reményt és hitet.

Sólyom Uzonka Lilla lelképásztor

Gyimesi karácsony és kántálás

Forrás: maszol.ro – https://youtu.be/d8ByT0DU_ZY

„Vártuk az anygalkát, s én láttam is: nyitva volt az ajtó, fehér lepedőben érkezett, de egyik szeme kikandikált. Amikor megláttam, akkorát ordítottam, ami a torkomon kifért. Egy pillanat volt csak, de észrevettem, hogy jó bakancsot visel. Mondta nagyanyám, hogy gyorsan vessem a keresztet, és imádkozzak. Én vettem is két kézzel, s rákezdtem: jöjj el, Jézus, légy vendégünk... Hároméves lehettem. Amikor utána kérdezték, hogy láttam-e az anygalt, s milyen volt, én mindenkinek azt feleltem, egy szeme volt, s jó bakancsa!” – hangzott el a humoros karácsonyi történet a gyimesfelsőlöki portán. A Gábor-nővérekkel egykori karácsonyokról és a modern ünneplésről beszélgettünk, ráadásként karácsonyi kántákkal is megajándékoztak bennünket. **Szerzők: Bereczki Szilvia, Albert Zoltán, 2021 december 25**

„Hitet kell vallania az erdélyi magyarnak”

Felmérések szerint a romániai lakosság több mint 90 százaléka vallásosnak tartja magát, fontosnak tartja

a keresztény értékeket. A magyarok esetében ugyanakkor hangsúlyos a vallás identitást meghatározó szerepe, jelentős a történelmi egyházak társadalmi szerepvállalása is a hitéleten kívül az oktatás, kultúra, szociálpolitika, gazdaságfejlesztés terén.

Videó: Székelyhon Többek között erről, valamint a karácsony, a Megváltó megszületésének üzenetéről faggatta a Székelyhon TV Kató Bélát, az Erdélyi református Egyházkerület püspökét.

Az egyházi előljáró a Nézőpontban kifejti, hogy mi-ként befolyásolja a járványhelyzet a hitéletet, milyen új kihívások elé állítja a református egyházat, a vallásgyakorlást, hogy a mindent relativizáló mai globális világban megtanították az embereket kételkedni. „Az egyház legnagyobb problémája a létszámcsökkenés. Ha egy adott közösségben idén se keresztelünk, és jövőre se fogunk, a fiatalok pedig elvándorolnak, akkor pontosan, szinte évre ki lehet számolni, hogy ennek mikor van vége” – állapítja meg a karácsonyi adásban Kató Béla. A református püspök a Nézőpontban elmondja, hogy a magyar nemzetstratégia miként segíti az egyház munkáját, az identitás megőrzését. Mindez nem is hitéleti, felekezeti munka csupán, hanem minden emberre kiterjedő alapfeladatokat próbál ellátni az egyház, amely nélkül nincs élet – szögezi le a püspök, aki kitér a román hatóságok által leállított restitúció helyzetére, továbbá az ellene indított bünvádi eljárásra is. Nekem leginkább az fáj, hogy a saját országodban tolvajnak, hazugnak, csalónak megtesznek – panaszolja Kató Béla. Aki a műsorban úgy fogalmaz: a keresztény embernek, az erdélyi magyarnak, reformátusnak, és katolikusnak sokkal inkább hitet kell vallani, mint eddig. Karácsonykor nagyon fontos számunkra, hogy Isten közénk jött ide a Földre. Ez az igazi nagy üzenet karácsonykor, hogy nem mi szeretgetjük egymást, hanem Isten szeret minket is – állapítja meg a református püspök. A Kató Bélával készült interjú megtekinthető a Médiatér YouTube-csatornáján: <https://youtu.be/JNZgHLLA774>

Szerző: Rostás Szabolcs / Forrás: <https://szekelyhon.ro/aktualis/bhitet-kell-vallania-az-erdelyi-magyarnak>, 2021. december 24.

Szabó Lőrinc: Karácsonyest, nyugalmas este...

Karácsonyest, nyugalmas este,
szemünk a friss havon mereng;
és lelkünk bánattal övezve
ki tudja merre, merre leng?

– A szél kint a havat kavarja
és trombitálva jár a tél;
a lelkünk félve gondol arra,
ki tőlünk most oly messze él...

Karácsonyest. – Egy drága könnyben
óh mennyi boldogság van itt!
A gondolatunk messzeröppen
és lelkével ölelkezik:

– elcsöndesül az ég haragja,
csillag ragyog, elült a szél
és lelkünk áldva gondol arra,
ki nemsokára visszatér...

Halld az angyalok énekét - Hark the Herald Angels Sing

(Felix Mendelssohn 1739 - Ismeretlen fordító)

Felragyog egy fénylő csillag,

Örvendj végre Betlehem!

A jászolban egy kisedet nyugszik,

Szalmából szőtt fekhelyen

Eljött hát a boldog óra,

Senki nem tér nyugovóra,

Megváltót küldött az ég,

Megszületett kis Jézus épp.

Megváltót küldött az ég,

Halld az angyalok énekét

Bölcs királyok jönnek sorban,

Szép ajándék összegyűlt.

Mindenki szeretné látni

A megváltót, az érkezőt.

Ő általa lesz majd béke,

Minden jószág eljön véle,

Megváltót küldött az ég,

Halld az angyalok énekét!

Megváltót küldött az ég,

Halld az angyalok énekét!

H. Lerolle: A pásztorok imádata

Forrás: Het Licht der Wereld. Bijbelsche Platen naar Oude en Nieuwe Meesters. Nijkerk – G.F. Callenbach, 1909.

Fényesség a földnek újra

Eljött ím a megmentő

Felzendül a szívek húrja,

Jobb lesz majd az eljövő.

Ki bízva hisz egy új királyban,

Szívvvel él egy új világban

Megváltót küldött az ég,

Halld az angyalok énekét!

Megváltót küldött az ég,

Halld az angyalok énekét!

Sir Edward Burne-Jones: Napkeleti bölcsek

Forrás: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2f/Edward_Burne-Jones_-_The_Adoration_of_the_Magi_-_Google_Art_Project.jpg

Attila Kelemen: Adventsgedachten

Zo'n maand geleden heb ik een preek gevonden, bekeken en beluisterd. De preek werd in Middelburg gehouden op 10 oktober 2021, en snel daarna massaal gedeeld, bekeken en door de complotdenkers omarmd. De impact van de preek was zo intensief en ambigu dat de predikant op 23 november zijn excuses heeft aangeboden "aan iedereen die deze preek pijn, verwarring of anderszins schade heeft berokkend." De titel van de preek is The Great Reset en de tekst naast elkaar zag staan, van nieuwsgierigheid was ik nagegaan om wat achtergrondinformaties op te sporen.

De titel is geleend van een boek die in 2020 in Genève is verschenen: Covid-19: The Great Reset. In dit boek gaat het over een nieuwe wereldorde die in verbinding wordt gebracht met de pandemie. Op de achteromslag van het boek staat de volgende: "The book provides a worrying, yet hopeful analysis. Covid-19, as the greatest public health crisis of the century, has led to enormous economic devastation and made existing inequities worse. But the power of human beings lies in their foresight, ingenuity and - at least to a certain extent - ability to take their destiny into their hands and plan for a better future. This book shows us where to start."

Ik weet het niet en het is ook niet mijn bedoeling om te beoordelen of de gedachten van de leiders van de World Economic Forum (de stichter hiervan is de coauteur van het boek) en utopie of dystopie projecteren. ("Dystopie is een denkbeeldige samenleving met louter akelige kenmerken waarin men beslist niet zou willen leven. Een dystopie is daarmee het tegenovergestelde van een utopie die juist een bijzonder aangename samenleving voorstelt.")

Wat ik wel weet is dat het in de Bijbel ook gaat over een 'great reset'. Petrus heeft hierover gesproken in Jerusalem toen hij zei: "Dan zal de Heer een tijd van rust doen aanbreken en zal Hij de Messias zenden die Hij voor u bestemd heeft. Dat is Jezus, die in de hemel moest worden opgenomen tot de tijd aanbreekt waarover God van oudsher bij de monde van Zijn heilige profeten heeft gesproken en waarin alles zal worden hersteld." (NBV, 2004, Handelingen 3: 20-21) In de Bijbel in gewone taal staat: "De tijd komt dat God alles weer in orde maakt." Dit zal het enige echte Grote Herstel (Great Reset) zijn. Alleen maar hier is deze woordcombinatie te vinden: *apokatastasis panton*, die de basis is geworden van de christelijke leer van het herstel van alle dingen.

Dit herstel, deze re-formatie, deze nieuwe schepping is geen utopie en geen dystopie maar een goddelijke belofte, een andere werkelijkheid, ja een geloofszekerheid wat wij mogen verwachten, zeker ook in adventstijd. Met Petrus mogen wij vertrouwen op Gods belofte en uitzien naar "een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont". (2 Petrus 3, 13)

"Vrienden, (geliefde broeders en zusters) *jullie verlangen naar die nieuwe wereld, zorg ervoor (moet u zich inspannen) dat jullie een volmaakt en zuiver leven leiden als de Heer naar jullie toe komt! Dan zullen jullie met Hem in vrede leven. De Heer is nog niet gekomen. Dat is omdat Hij jullie de kans wil geven om gered te worden. Vergeet dat niet!*" (Bijbel in Gewone Taal, 2 Petrus 3, 14-15) Hier begint het grote herstel mee en niet met het boek The Great Reset. Een smartphone die besmet geraakt is kan zijn bestemming opnieuw vervullen allen maar als de fabriekinstellingen reset gaan worden. De standaardinstellingen van mens en wereld kunnen allen door Hem hersteld worden die voor zijn schepping een zekere bestemming heeft gegeven. Hij, de Hersteller heeft een toekomst vol van hoop ons beloofd, en wij mogen geloven en hopen op het einde van de nacht. (Sela, Een toekomst vol van hoop) Het komt zeker nog eens een orde (kosmos) in de plaats van wanorde (chaos). Wij mogen ons op de Weg weten en vooruitgaan in de huidige chaos naar de komende en zekere kosmos. Dus, "laat maar komen wat hierna komt, want Hij laat ons nooit alleen!" (Opwekking 798.) Zo is en zo zij het!

Murillo: Mária a Gyermekkel, Egyiptomban

Forrás: *Het Licht der Wereld*

Báthory István emlékezete

Szinte nagyobb becsben tartják Báthory Istvánt Fehéroroszországban, mint erdélyi szülővárosában. A mai Fehéroroszország nyugati részén fekvő Grodnóban 1586. december 12-én, 53 éves korában váratlanul elhunyt Báthory István erdélyi fejedelem, lengyel király és litván nagyherceg. Űstökösként tűnt fel, meteoriként távozott. Szinte nagyobb becsben tartják Báthory Istvánt Fehéroroszországban, mint erdélyi szülővárosában Grodnóban a szépen felújított, nemrég átadott régi várat Báthory-kastélyként emlegetik a helybeliek és a történelemlékek

Fotó: Ábrám Zoltán

Akkoriban Európa legnagyobb kiterjedésű országa felett uralkodott, mai fehérorosz, ukrán és orosz területek is fennhatósága alá tartoztak. Nagy hadvezér, európai léptékben jelentős államférfi, humanista egyetemalapító volt. Korai halála miatt nem sikerült közép-európai egységfrontot felállítania mind a török, mind a Habsburg-terjeszkedés meggátolására, és azon politikai tervét sem tudta megvalósítani, hogy Lengyelország, a török és a Habsburg alól felszabaduló Magyarország és Erdély közös államszövetséget alkossanak. A 2021-es esztendő a magyarság számára Báthory Emlékév, amelynek utolsó évfordulója a halálára való megemlékezés.

Mivel nemrég személyesen halálának helyszínén, Grodnóban jártam egy Erasmus oktatói ösztöndíjat elnyerve, jelen írásomban Báthory István grodnói emlékeire, a városlakók emlékezetére szeretném irányítani a figyelmet. Arra, hogy a mintegy háromszázötvenezer lakosú városban mennyire élő az itt elhunyt király. Mondhatnám: nincs még olyan város, olyan település, amely ennyire „báthorys” lenne. Nem véletlen, hogy Báthory István élete utolsó napjait Grodnóban töltötte. Sokat tartózkodott itt, kedvence volt az akkori középkori város, itt építtette fel reneszánsz stílusú palotáját (Batorievka), és észak-italiai reneszánsz stílusban felújíttatta a várat. Báthory lengyel-litván uralkodása főleg harcban telt el, örök honvágyban, nagy távolságra szülőföldjétől. Csakhogy míg szülőhelyén, Szilágysomlyón a vár nagyon elhanyagolt állapotban van, halálának helyszínén, Grodnóban a szépen felújított és nemrég átadott régi várat Báthory-kastélyként emlegetik a helybeliek, sőt a történelemlékek is. Az eredetileg 11. században épült kastély bejárati kapuja felett a Báthory-család sárkányfogas címerével „kettéválasztott” felirat ékeskedik jól olvashatóan: STEPHANUS D.G. REX. POL. M.D. LIT. Felette a lengyel-litván perszonálunió koronás címere. A díszes vaskapun két SB koronás monogram látható. A kaputorony belső díszítéseként, a kapu két oldalán egy-egy falfestmény, mindkettőn jól kivehető Báthory István bajszos, szakállas, kócsagtollas délceg alakja. Előbbin páncélban, a földön megtámasztott karddal a sárkányfogas címerről felismerhető vezérsátor előtt hadvezérei körében. Utóbbin lóháton, kezében lándzsával vadászat közben, itt már a háttérben, mivel az előtérben a hajtók, kutyák és egy gyönyörű szarvas. Számunkra, magyaroknak talán maga a csodaszarvas. A 11. században épült grodnói kastély bejárati kapuja felett a Báthory-család sárkányfogas címerével „kettéválasztott” felirat ékeskedik jól olvashatóan: STEPHANUS D.G. REX. POL. M.D. LIT.

Fotó: Ábrám Zoltán

A Báthory-kastélyban az Állami Történelmi és Régészeti Múzeum kiállítótermei látogathatók. Az egyes termekben érintős képernyőn lehet információkkal gazdagodni, de csak kizárólag oroszul. A számomra lassan betűzhető szavak közül keveset értek meg, de igyekszem megtalálni azokat a részeket, ahol azt írja, hogy: Баторыя. A szövegbeli említéseken kívül Stefan Batory képe, róla készült festmények, bronzplakett, kis lovas szobra, koronázási jelvényeinek a másolata, térképek, korabeli tárgyak, a pszkovi csatában használt zászló, hajdúöltözet, általa kiadatott könyv és egyebek. Az érintős képernyőn részletes, képekkel illusztrált leírások a korról, életéről, sőt haláláról is, naponkénti leosztásban élete utolsó napjairól, az 1586. december 7-12 közötti időszakról. Grodnóban nemcsak a régi vár őrzi Báthory (cirill írásban inkább Batori) nevét, mellszobra és márványtábla hirdeti az emléket a főtéri Szent Ferenc templomban. A fekete márványtábla alján születésének és halálának az időpontját és helyszínét olvashatjuk, közöttük a sárkányfogas családi címerrel. A latin betűs, lengyelül írt templomtörténetet böngészve kivehető, hogy Batori István király 1585-ben pénzt adományozott templomépítésre és jezsuita kollégium létrehozására. Váratlan halála meggátolta azon elképzelését, hogy Vilnius és Kolozsvár után Grodnóban is egyetemet alapítson, sőt a templomépítés is elhúzódott. Napjainkban a Marx Károly utca sarkán levő Szent Ferenc templom folytatásában, központi helyen van a Batori utca (vulica Stefana Batoryja). A templommal átellenben, a két utca sarkán van a Batori-ház (Batorievka), kicsit odébb pedig vendégeit várja a Batori-kávészó és a Batori-üzlet, ahol Batori-nylontasakat kap a kedves vásárló a Batori feliratú fejfedőt viselő eladóktól. És mindez nem álom, mint az szülőhelyén lenne, hanem a teljes valóság! A fehéroroszok, a grodnói lakosok egykori vezetőjüket,

a nagy megbecsülésnek örvendő Báthory István uralkodót nemcsak dicső királyuknak tartják, hanem szeretettel viszonyulnak emlékének a felidézéséhez. A város múzeumai, a történelemkönyvek megadják a neki kijáró tiszteletet. Martin Kober festőművész portréja Báthory Istvánról

Fotó: Martin Kober (1550 K.-1598) festménye (1583): Báthory István

Halálát követően Báthory Istvánt a 14. században épített grodnói főtemplomban (Fara Vytautas) ravatalozták fel, és temették el, de rövid idő múlva, 1588-ban a krakkói Wawelba helyezték örök nyugalomra a legmegbecsültebb lengyel királyoknak kijáró pompával. Sírja zarándokhely, kiemelten a magyar és a lengyel emberek számára. Annál szomorúbb adalék, hogy Báthory egykori ravatalozási-temetési helyszínét, Grodnó legrégebbi templomát 1961-ben az embertelenül ateista szovjet rendszer lebontatta. Helyén, a központi Szavetszkaja-téren egy emlékmű található, amely két egymás felé hajló kőoszlopból áll, egyiken római katolikus, másikon pravoszláv kereszttel. Középen márványtábla, cirill írással és évszámokkal, egyfajta történelmi áttekintésül: 1392-1804 között katolikus templom, 1804-1920 között (a cári uralom idején és még pár esztendeig) pravoszláv templom, 1920-1961 között újból római katolikus templom.

Fotó: Ábrám Zoltán

Ennek az emlékműnek a talapzatára helyeztem el a megemlékezés virágát – a magam és jelképesen az erdélyi magyarság nevében – az itt elhunyt, ide felravatalozott és először ide eltemetett kiemelkedő erdélyi fejedelem, lengyel király és litván nagyherceg tiszteletére.

Forrás: <https://kronikaonline.ro/erdelyi-hirek/neki-kijarotiszteletnek-orvend-bathory-istvan-feherorszok-lengyelek-koreben>

@Albertje A. I. H.

Interjú Rúzsa Magdival

Rúzsa Magdi: „Hiszek abban, hogy fentről küldik nekem a dalokat”

Nemrég megérkezett Rúzsa Magdi új dala, a Domine, amely a Mindenható jóságáról, a nehézségekben elérhető kapaszkodóról szól. Az énekesnővel beszélgettünk arról, hogyan született meg a dal, mit jelent számára a hit és hogyan fogadják követői a tanúságtételeit. A hármassal várandós Rúzsa Magdi a 777-nek azt is elárulta, mit szeretne mindenképp átadni a gyerekeinek és mi az, amiben máshogy éli meg az adventet most, kismamaként.

Sokunk örömeire megjelent a Domine című klip, amelyet – mint korábban elmondtad – az életed egy mélypontja ihletett. Hogyan tapasztaltad meg ekkor Isten jelenlétét?

Isten gyerekkorom óta jelen van az életemben. Engem úgy neveltek, hogy mindig azt éreztem, a Jóisten az a valaki, akivel mindenről beszélhetek, a jóról és a rosszról is, bármikor. Ezáltal mindig nagyon közel is éreztem magamhoz. Időről időre, ha az ember mélyponton van, ha meginog, ha elenged dolgokat, olyankor számít a leginkább, hogy van egy kapaszkodód. A dal arról szól, hogy a mélypont után egyszer csak jött az az érzés, hogy van miért felkelnem, hogy van hitem, hogy Vele mindig megyünk tovább.

Ebből az érzésből született meg a dal?

Igen, én eleve nagyon nyitottan élem az életemet, hiszek abban, hogy fentről küldik nekem a dalokat. Ha onnan jön valami, nyitottan fogadom és leírom. Már nagyon vártam, hogy meg tudjam mutatni a közönségnek, de azt is tudtam, hogy ez kifejezetten olyan dal, amely pont az adventi időszakban tudja leginkább megtalálni a szíveket. Annyira örülök, hogy szeretik az emberek, és hogy mindenkinek átjött az üzenete! A koncertjeimen már szoktam játszani és akik ott először hallják, vissza szoktak jelezni, hogy milyen jó, hogy a lírai énembe beleviszem ezt a fajta mélységet.

https://youtu.be/62_gC64cx2U

En nagyon gyakran beszélek a dalaiban Istenről, de talán a Domine közvetíti Őt a legegyértelműbben.

Tudom, hogy hányan vannak összezuhanva, akik hallgatják a dalt, és hiszem, hogy nekik ez jó példa lesz, hogy mindig van tovább.

Miért választottál latin kifejezést – Porta me Domine – a refrénnek?

Én annak idején Taizében is jártam katolikus találkón, ahol rengeteg dalt éneklünk latinul. Minden nap volt közös mise, és én nagyon szerettem ezt a részét, hogy együtt éneklünk. Jött az a gondolat is, hogy a Domine-vel tényleg megszólítom Istent a dalban, és ekkor kutatni kezdtem mélyebben is a taizéi énekeket. Ezek megerősítettek abban, hogy beletegyem a latin megszólítást.

Ha az ember megnyilatkozik a hitéről a nyilvánosság előtt, akkor arról mindenkinek lesz valamilyen véleménye. A te követőid hogyan fogadják ezeket a tanúságtételeket?

Ez nálam állandóan jelen volt, így a követőim abszolút tudják, hogy ez a részem, most már vagy 17-18 éve. Már amikor feltűntem a tehetségkutatóban, akkor beszéltem a hitemről, nem beszélve arról, hogy a dalaiban is nagyon sokszor jelen van. Így nem kellett „elfogadtatnom” velük, hanem mindig is egyértelmű volt.

Szerző: Szilágyi Anna

Forrás: <https://777blog.hu/2021/12/08/hiszek-abban-hogy-fentrol-kuldik-nekem-a-dalokat-interju-ruzsa-magdival/>

Bibó István kevéssé ismert arca

„Bibó István a passzív ellenállás mellett az aktív erőszakmentes ellenállást is gyakorolta: őrizte a fontos szavak értelmét” – olvashatjuk a Boldogok a békét teremtők címmel a Luther Kiadónál nemrégiben megjelent kötet borítóján. A könyvben sorakozó nyolc tanulmány – kiegészülve egy angolból fordított dolgozattal – a politikai gondolkodó szellemi örökségének számos részletét feldolgozza.

Bibó szabadságértelmezéséről és Krisztus-képeről is kérdeztük a tanulmánygyűjtemény szerzőjét, dr. Csepregi Andrást, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkészét, a Wesley János Lelkészképző Főiskola oktatóját.

– A keresztény erőszakmentességtől a nyugati demokráciáig – Bibó István politikai teológiai megközelítésben – ezek a kötet alcímei. Mit értünk politikai teológián, illetve keresztény erőszakmentességen?

– Politikai teológián azt értjük, amikor a teológia tudatosan reflektál a közélet, a politika dilemmáira. A korábbi protestáns szóhasználatban hasonlót jelentett a szociáletika; a katolikus szóhasználat szerint a társadalmi etika, a mai szóhasználat szerint a politikai teológia érintkezik a nyilvános vagy a közteológia területével.

Magyarországon ez a fogalom a rendszerváltás éveiben lett ismerős, mégpedig elég vészjósló tartalommal: egy Carl Schmitt nevű jogtudós írt egy rövid munkát a hitleri Harmadik Birodalom éveiben *Politikai teológia* címmel, ezt fordították magyarra, és ezen keresztül terjedt el, hogy a politikai teológia azt jelenti, hogy a szuverén uralkodó bármit megtehet, és a hatalma megtartása érdekében osztja fel az embereket barátokra és ellenségekre. Ezzel szemben német nyelvterületen Johann Baptist Metz katolikus teológus lépett fel az „új politikai teológiáról” szóló írásaival,

amelyek közül sok magyarul is olvasható. Metz arról ír, hogy Jézus szenvedésére emlékezve a keresztény ember érzékeny mások szenvedése iránt, és nem építi a falakat „barátok” és „ellenségek” között.

Ami Bibó Istvánt illeti, két oka van annak, hogy az írásait politikai teológiai megközelítésben is olvassuk. Az egyik, hogy ő magát politikai gondolkodónak tartotta, ugyanakkor a politikát nem tartotta tudománynak, eleve megengedhetőnek ítélte tehát, hogy a politikai gondolkodásban megjelenjenek az intuitív, művészi, akár teológiai szempontok is. A másik, hogy Bibó gondolkodása sok tekintetben hasonlóságot mutat az előbb említett Metz új politikai teológiájával.

Keresztény erőszakmentességen elsősorban azt a gondolkodásmódot és gyakorlatot értjük, amire Jézus tanította a tanítványait. Ennek az a lényege, hogy a hatalmaskodók által sarokba szorított kisember nem védi meg magát erőszakkal, amiben biztosan elbukna, de nem is alázkodik meg, aminek a révén elveszítené önbecsülését. Ehelyett aktív erőszakmentes ellenállást próbál gyakorolni, amelynek során kifejti, hogy elutasítja az erőszakot, átveszi ellenfelétől a kezdeményezést, és erkölcsi nyomást igyekszik gyakorolni rá, hogy megváltozzon.

Ennek a legtömörebb összefoglalását Mt 5,38–41-ben találjuk: a másik arc odatartása, a felsőruha átengedése és a második mérföld. Ez a gyakorlat nem volt ismeretlen a Jézus előtti zsidóságban sem, az első keresztények között pedig meghatározó életforma lett egészen addig, amíg a kereszténység nem lett a Római Birodalom államvallása a 4. század végén, és a gyülekezetek tagjai nem vettek részt a birodalmi erőszakszervezetek működtetésében. Onnantól kezdve ez kisebbségi, néha radikális mozgalmak programja a kereszténységen belül is. Kiemelkedő és világszerte ismert 20. századi példái Mahatma Gandhi, aki hinduként gyakorolta ezt az életformát, és Martin Luther King, aki baptista lelkész volt, de idetartozik a munkások éveken át tartó ellenállása a nyolcvanas évek kommunista Lengyelországában, aminek az egyik inspirációja II. János Pál pápa határozott fellépése volt, és ami végül elvezetett 1989-hez. Bibó a keresztény erőszakmentesség gyakorlatából vezeti le a nyugati liberális demokráciát, amely eddig a legjobb közösségi kísérlet arra, hogy csökkentsük a hatalomkoncentráció veszélyét és a vele járó félelmet és erőszakot.

– Bibóval teológusként találkozott először, s az egyik esszéje az ön révén – ahogyan a könyv előszavában olvasható is – majdnem szigorlati tétel lett az Evangélikus Teológiai Akadémián. Mi fogta meg önt ennyire az írásaiban?

– Teológushallgatóként a nyolcvanas években a közélet és a teológia kapcsolatáról főleg olyan teológiai munkákat olvastunk, amelyek szerint az egyházat súlyos felelősség terheli a múlt történelmi bűneiért, mint a háborúk, a gyarmatosítás és a népiirtások, és ezért el kell hallgatnia, és át kell engednie a társadalom formálását másoknak. Az akkori idők pártállami sajtója pedig azt sulykolta, hogy a nyugati demokrácia a polgári szabadságjogok intézményes gyakorlásával zsákutca, a mi népi demokráciánk pedig az egy pártjával és a párt központi bizottsága által vezényelt parlamentjével ennél fejlettebb politikai rendszer, aminek örülnünk kellene.

Bibó az írásaival, elsősorban *Az európai társadalomfejlődés értelme* című, a hetvenes évek elején született összegző esszéjével rehabilitálta számomra mind a társadalomformáló igénnyel fellépő kereszténységet, mind pedig az itthoni pártsajtó által leszólt és meghaladottnak bélyegzett nyugati demokráciát. Megmutatta például, hogy a sötétnek bélyegzett középkor sem volt csak sötét, hiszen a Nyugatrómai Birodalom bukása után a területet elfoglaló törzsek a klerikus értelmiség segítségével alakították ki a hűbéri rendszert, amiben nagyon egyenlőtlen feltételek között, de mégis valamennyire kölcsönösen szerződött kapcsolatban álltak a földesurak és a jobbágyok. A papság Augustinus nyomán morális szempontokkal igyekezett megtölteni a hatalomgyakorlást, és míg annak a hatalomban való részvétele korrumpálta az egyházat, a másik oldalon hozzájárult ahhoz, hogy maga a hatalom Isten előtt felelősnek érezze magát. Ennek a folyamatnak a mai állomása a nyugati liberális demokrácia, amely lassan, sok visszaesséssel és következtelenséggel, időnként sokkoló élményekkel megküzdve (ilyen volt például a francia forradalom) alakult ki, Németországban például csak a második világháborús vereség után, nálunk pedig 1990-től kezdve.

Ebben a demokráciában az egyháznak változatlanul társadalomformáló szerepe van, keresnie kell az alkalmakat, a megfelelő hangot, az érthető üzeneteket és a hatékony médiát ahhoz, hogy Isten akaratát megmutassa az útkereső kortársak és azok közösségei számára.

Visszatérve 1987-hez és az Evangélikus Teológiai Akadémia Egyház- és Társadalomtudományi Tanszékén letett szigorlathoz, óriási élmény volt számomra, hogy ezzel akkor foglalkozhattam, még úgy is, hogy ez a gondolatmenet végül nem lett szigorlati tétel.

– Angliai doktori kutatásai során Bonhoeffer mellé Bibót vonta be magyar vonatkozásként. Így érkezett meg a mindkettőjük számára legfontosabb foga-

lom, a szabadság értelmezéséhez.

– Bibó kiemelkedő eredménnyel fejezte be a szege-di egyetemen jogi és államtudományi tanulmányait, ezután pedig kormányzói ösztöndíjjal Bécsben és Genfben tanulhatott. A szabadság a jogelmélet világában már korábban is foglalkoztatta, első, 1933-ban, huszonnégy évesen írt doktori disszertációjának a címe *Kényszer, jog, szabadság*. Már ebben a művében tūpontosan megkülönbözteti egymástól a negatív és a pozitív szabadságot, ami később Isaiah Berlin 1969-ben megjelent *Four Essays on Liberty* című könyvének keresztül fogja széles körben irányítani a szabadságról való gondolkodást.

Arra, hogy a szabadsággal nem csak a könyvtárak csendjében, esetleg az egyetemi előadások elit világában kell foglalkozni, akkor jött rá Bibó, amikor felismerte, hogy Bécsben vagy Genfben az átlagpolgár másképp viselkedik, mint az akkori Magyarországon: sokkal inkább tudatában van szabadságjogainak, és a hatalom gyakorlóival való találkozásaikor, például egy hivatali ügyintézés során méltósága tudatában viselkedik. Bibó ekkor döntötte el, hogy a szabadságról szélesebb körben is beszélgetést kell indítani, és erre az első kísérletet 1938 körül tette egy rövid, szinte politikai röpiratszerű írásával, amelynek a címe *A szabadságszerető ember politikai tízparancsolata*. Nem véletlen és nem is csak formális a röpirat címében a *tízparancsolat*, annak a felismerésnek a része, hogy Isten igéje szabadsághoz vezet a közösséget mind a negatív, a nemet mondás, mind pedig a pozitív, az igent mondás szabadsága értelmében. A Bonhoeffer szabadságfogalmával való összehasonlítás, amit a Durhami Egyetemen írt doktori disszertációmban végeztem el, egyébként nem várt eredménnyel zárult: Bonhoeffer gondolkodásában nyoma sincs a negatív szabadságnak, teológiájának a szabadságot értelmező része tehát nem hozható kapcsolatba a nyugati demokrácia szemléletével és gyakorlatával.

A szabadság és a felelősségvállalás kapcsolata Bibó sok írásában megjelenik: felelősségvállalásra csak a szabad ember képes. Visszavetítve ezt a negatív és a pozitív szabadság megkülönböztetésére: igent mondani akkor vezet erkölcsileg értékes cselekedethez, például a felelősség vállalásához, ha az illetőnek lehetősége van nemet is mondani. Ha nem mondhat nemet, valamennyi jó cselekedete kényszerből születik, a kényszer körében pedig a felelősség vállalásáról sem beszélhetünk.

– **Lelkészként és tanárként tudja továbbadni a bibói szellemiséget. Előszavából idézve: „Mi történhet, ha egyre többen olvassák Bibót?”**

– Eleve nagyon érdekes kérdés, hogy Magyarországon hányan olvassák Bibót, és akik olvassák, kevesen vannak-e, vagy sokan. Amikor az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 1981 és 1984 között kiadta az első négykötetes szöveggyűjteményt, a könyv Bernben ezer példányban jelent meg. Sok vagy kevés? Valaki akkor azt mondta, hogy ha a könyvek fele a nyugati emigrációban marad, és a másik fele, ötszáz példány bejut Magyarországra, akkor ennyi elég ahhoz, hogy széles körben elinduljon a Bibóval való ismerkedés. Igaza is lett, ennek hatására döntöttek a pártállam vezetői arról, hogy – a „fogjuk ki a szelet a vitorlából” jegyében is – adjon ki a Magvető Kiadó egy háromkötetes válogatást, amely nem közli ugyan az 1956-os forradalommal kapcsolatos írásokat, hiszen a forradalom pártállami értelmezése még 1986-ban is érinthetetlen volt, de a pártállami vezetés ezzel megmutatja az emigrációban élőknek, hogy mi is bátrak vagyunk kiadni Bibót. Ez a kiadás húszezer példányban jelent meg, és ezzel kezdődött a szélesebb körű beszélgetés Bibó örökségéről.

A rendszerváltás éveiben a legkülönbözőbb politikai meggyőződésű emberek idézték Bibót, különösen az egyik fontos gondolatának egy rövidített változatát, azt, hogy demokratának lenni azt jelenti, hogy nem félni, de egy idő után Bibó idézése elmaradt a politikai beszédekből. Ennek az az oka szerintem, hogy pártpolitikai csatározásokhoz nem lehet használni Bibót, a szavai nem a pártok közötti verseny és különösen nem a más meggyőződésű politikus démonizálására és a szavazóinak a gyalázására valók. Bibó kifejezetten óvja is a politikusokat az efféle beszédétől, amikor például arról ír, hogy küzdenünk kell az elembertelenítő, dehumanizáló magatartás ellen, vagy – a 19. századtól kezdődő európai példákra is kitékintve – óv a terméketlen politikai szereplőktől, például a hivatásos forradalmároktól és a hivatásos reakciósoktól vagy a hamis realistáktól és a túlfeszült lényeglátóktól. Ha a médiában szinte csak ezekkel a figurákkal lehet találkozni, akik gyakran nemtelen eszközökkel küzdenek egymással, akkor a médiából kiszorul Bibó, legfeljebb néha valaki megjegyzi, hogy igen, tisztességes volt, okos is volt, de naiv.

Azt hiszem, mára elég színes és széles körben érzékelt tapasztalatunk van arról, hogy milyen a politika akkor, ha nem hallatszik benne egy olyan hang, mint Bibóé. Amit Bibó elmondott, elmondta más is, és hallhatunk nagyon sok jó külföldről érkező üzenetet is, de az a tény, hogy Bibó magyar, magyarul ír, és a kortársaival együtt élte meg a nácizmust és a kommunizmust egyaránt, erre reflektált, különösen értékessé teszi számunkra az üzenetét. A könyvem megjelenése

kapcsán egyébként az a meglepő tapasztalatom, hogy milyen sok, különben igényes és sokat olvasó ismerősömtől hallom, hogy húha, eddig szinte semmit nem olvasott Bibótól. Most itt az alkalom. Ha többen olvassuk, és persze kritikusan értelmezzük és a magunk számára megpróbáljuk alkalmazni is, talán felismerhetjük, hogy a politika nem eleve ördögtől való és eredendően tisztességtelen dolog, hanem lehet az emberi együttélés és a közösségek építésének magas szinten művelt és mindenki iránt elkötelezett művészete.

– Mit tudhatunk Bibó István hitéről, Krisztus-képéről? Mit árul el magáról Bibó a sorokban – vagy épp a sorok között – e tekintetben?

– Bibó István hitének a tartalmát a Krisztus-képe felől lehet megragadni. Krisztus-képéről azt írtam, hogy nem tipikusan evangélikus vagy református veretű Krisztus-értelmezés, hiszen elsősorban nem arról szól, hogy mit kapunk Krisztustól ajándékba, mit köszönhetünk neki – ahogyan például az evangéliumi ének is szól: „Jézusról, csak róla mondok éneket, / Ő, csak ő hordozta minden vétkeket...” –, hanem inkább arról, hogy hogyan harcol Krisztus az erőszak ellen, ami Bibó szerint a bűn lényege, és amikor a követésére hív, milyen életformába akar bevonni minket, ami egyszerre lehet a mi részvételünk is a bűn elleni harcban és a követés során átélt naponkénti megtérésünk, a gondolkodásunk és a magatartásunk átforgalmazása. Más szavakkal, Krisztus legfőbb jelentősége Bibó számára nem Krisztus helyettes áldozata, ami a klasszikus protestáns teológiák középpontjában áll, hanem a győzelme a gonosz felett az ősi *Christus victor* metafora szerint, valamint az a ma liberálisnak számító elképzelés, de valójában szintén több száz éves gondolat, hogy Krisztus szeret, és ezáltal minket is szeretni tanít.

Amit Bibó keresett és Krisztusban megtalált, megjelenik a protestáns teológiák peremén, de Bibó ezeket a középpontba állította. Krisztus-képének egy másik sajátossága, hogy az egyetemes hitvallások szellemében vallja Krisztus istenségét, de érvelése szempontjából jobban épít Krisztus – szintén az egyetemes hitvallásokban megerősített – emberségére. Az ember Krisztus társunk lehet akkor, amikor emberi problémáinkkal viaskodunk, félelmeinket vagy indulatainkat akarjuk legyőzni, vagy keressük a másikkal, akár az ellenségünkkel való párbeszéd, megbékélés útját. A kortárs teológiában alulról jövő krisztológiának nevezik ezt a kísérletet, amelyet Bibó is gyakorolt.

Szívszorító látni, hogy ehhez a kísérlethez itthon, különösen a börtönből való szabadulása után nem volt beszélgetőpartnere, mint az elemzésem megmutatja, apósával, Ravasz László püspökkel sem tudott erről

beszélgetni, azzal együtt sem, hogy ők ketten kölcsönösen szerették és tisztelték egymást. Ebben az elszigeteltségben az is megfordult a fejében, mint azt egy nem sokkal a halála előtt kimondott mondata tükrözi, hogy valami baj lehet a hitével. Ő nem tudhatta, de mi igen, hogy kortársai főáramú teológiáinak egyik markáns irányzata szerint építette fel Krisztus-képét, amikor ennek Magyarországon még nem volt szélesebb körű ismerete és képviselője.

– Hogyan merült el ön teológusként a nem teológus Bibó teológiai gondolataiban? Adott-e önnek új felismeréseket, irányokat, inspirációkat, asszociációkat? Például a Radnóti-vers: a *Sem emlék, sem varázslat* értelmezése?

– Ma már nem tudom megállapítani, hogy Bibó írásai indítottak-e arra már a nyolcvanas évek közepén, hogy keressék olyan teológusokat, akik nem kaptak helyet a mi képzésünkben, vagy az ilyen teológusokkal való kezdetben ritka és esetleges találkozások ültették-e el bennem azt a gondolatot, hogy annak ellenére, hogy Bibó nem tartotta magát teológusnak, érdemes nagyobb figyelmet szentelni annak a néhány teológiai tartalmú bekezdésnek, amelyet ránk hagyott.

Hasonló a dilemmám a *Sem emlék, sem varázslat* értelmezésével is. Radnóti Miklós ebben a versében – amelyet, érdekességként írom, ugyanazon a napon írt, 1944. április 30-án, mint Dietrich Bonhoeffer az első híres teológiai levelét a börtönben – felteszi azt a kérdést, hogy kicsoda Jézus ma, a mi számunkra. Már gimnazistakoromban megragadott, amikor még nem hallottam Bibóról, azt viszont, hogy ennek a versnek és a vele együtt elemzett Illyés Gyula- és József Attila-versnek is teológiai üzenete is lehet, Bibó Istvántól tanultam meg. A hatások tehát mindkét irányból érkeztek, Bibó felől is és költők, illetve kortárs teológusok felől is, és nagyon izgalmas teológiai reflexióban találkoztak.

– Kinek ajánlja a *Boldogok a békét teremtők* című kötetet?

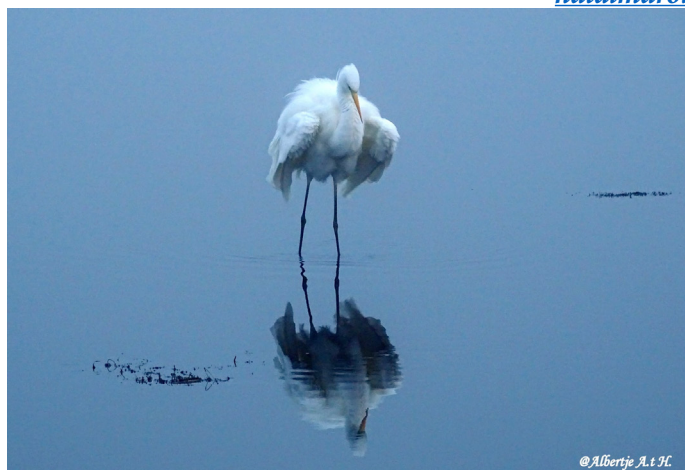
– Arra törekedtem, hogy azok az olvasók is kézbe vegyék a könyvemet, akik még szinte semmit nem olvastak Bibótól. Főleg nekik szól a gyülekezeti munkaprogram számára írt vezérfonal, ami a keresztény – és számos elemében úgyszintén zsidó – hit legelemibb fogalmait kapcsolja össze Bibó néhány ismert és fontos szövegével, és arra inspirál, hogy beszéljünk arról, amit látunk és tapasztalunk. Mellettük az az olvasó is talál kedvére való írásokat, aki rendszerező igénnyel szeretne elmerülni Bibó örökségében, és azt keresi, hogy mit mond Bibó Krisztusról, a keresztény erőszakmentesség és a nyugati demokrácia kapcsa-

latáról vagy arról, hogy milyen kérdéseket tesz fel a holokauszt Magyarországon a többségnek és a túlélő zsidó kisebbségnek, és hogyan foglalkozhatna ezekkel a kérdésekkel a nyilvánosság megszólítására törekvő teológia. Sokféle olvasóra gondoltam, és remélem, hogy sokan sokféle érdeklődéstől indítva fogják kezükbe venni a könyvet.

Csepregi András: „Boldogok a békét teremtők”. A keresztény erőszakmentességtől a nyugati demokráciáig – Bibó István politikai teológiai megközelítésben. Luther Kiadó, Budapest, 2021. Megvásárolható a kiadó könyvesboltjában és [webáruházában](#). Kedvezményes ára 2880 forint. –

Szerző: Stifner-Kőháti Dorottya.

Forrás: https://kotoszo.blog.hu/2021/12/10/egy_politikai_gondolkodo_krisztus_es_a_szelidseg_hatalmarol

Román–magyar szolidaritási egyesület: el kell ismertetni december 15-ét az 1989-es forradalom kitörésének napjaként

Román–magyar szolidaritási egyesület létrehozását jelentette be Temesváron szerdán, az 1989-es népfelkelés kirobbanásának évfordulóján Tőkés László. Román–magyar szolidaritási egyesület: el kell ismertetni december 15-ét az 1989-es forradalom kitörésének napjaként.

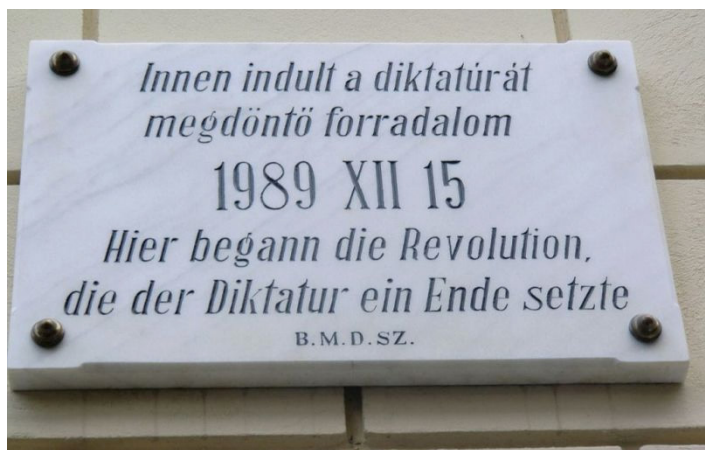

Fotó: Facebook/Tőkés László Sajtóirodája

A „December 15. – A román-magyar szolidaritás napja” Egyesület – a közzétett szándéknyilatkozat szerint – azzal a céllal jön létre, hogy ismertesse el december 15-ét az 1989-es forradalom kitörésének napjaként. Kezdeményezői szerint ugyanis a forradalom azáltal vette kezdetét, hogy román és magyar nemzetiségűek az őket egyesítő szabadságvágy nevében szolidaritást vállaltak Tőkés László református lelkésszel és ellenzékivel. HIRDETÉS Az Egyesület azt szorgalmazza, hogy tekintsük a szolidaritás e szimbólumát a közös emlékezet alapértékének, a két közösség kapcsolatának szempontjából pedig iránymutatónak” – áll az MTI által idézett szándéknyilatkozatban, melyet Tőkés László mellett Gabriel Andreescu emberi jogi harcos, Florian Mihalcea, a Temesvár Társaság elnöke, Kincses Előd ügyvéd és Szilágyi Zsolt, Tőkés korábbi kabinetvezetője írt alá. Az egyesület – a kezdeményezők bejelentése szerint – a románokat és a magyarokat a kommunizmussal szembeni ellenállásban egyesítő hagyományból eredezteti magát. „Szimbolikus bűncselekménynek” tekinti azt a gyakran hangoztatott gondolatot, hogy a diktatúra bukásához nem az emberek hősi és spontán lázadása vezetett, hanem idegen államok robbantották ki a tiltakozásokat Románia szétszakítása céljával.

A temesvári sajtótájékoztatón Kincses Előd ügyvéd közölte, hogy – amint arról beszámoltunk – az egyesület bejegyzésével kapcsolatban máris nehézségek adódtak. Amikor ugyanis az Igazságügyi Minisztérium illetékes hivatalában megpróbálták lefoglalni a nevet, azt a választ kapták, hogy forduljanak a kérés véleményezése céljából a kormányfő titkárságához. Nem mindenkinek tetszik az összetartás: hatósági nem A román–magyar Szolidaritás Napja Egyesületére. Bő három évtizeddel a Temesváron kirobbant forradalom után sem tetszik mindenkinek az akkori román–magyar szolidaritás, kevés kivétellektől eltekintve a román politikum és a média minimalizálja a Tőkés László körül kialakult összefogás szerepét. Gabriel Andreescu hatósági visszaélésnek tulajdonította a névfoglalás elutasítását. A bukaresti politológus, egyetemi tanár azt is kezdeményezte, hogy – ha megtörténik a bejegyzés – az egyesület is kérje a belépését abba a perbe, amely Tőkés László visszavont román állami kitüntetés ügyében zajlik. Szerinte ugyanis a kitüntetés megvonása támadás azon szimbólumok ellen, amelyek képviselőit az egyesület létrejött.

Emléktábla a temesvári Mária téri református bérpalota és templom falán

Fotó: Tőkés László sajtóirodája

Romániában 1989. december 15-én indult a Tőkés László melletti szolidaritástüntetés, mely december 16-án Ceaușescu- és kommunizmusellenes tüntetéssé alakult. A kommunista hatóságok december 17-én a néphe lövettek, 20-án azonban a hadsereg már fraternizált a tüntetőkkel. A népfelkelés december 21-én terjedt át több erdélyi városra és Bukarestre. Nicolae Ceaușescu kommunista diktátor hatalma 22-én dőlt meg. A rendszerváltás évfordulója nem számít hivatalos ünnepnek Romániában. Temesváron december 16. és 20. között, Bukarestben december 21-22-én tartanak hivatalos megemlékező rendezvényeket a helyi és állami hatóságok.

Forrás: <https://kronikaonline.ro/belfold/tokes-laszlo-roman-magyar-szolidaritasi-egyesulet-trehozasi-jelentette-be>

A „rebellis” pap, püspök és politikus – életút-beszélgetés Tőkés Lászlóval az elnyomó hatalommal szembeni ellenállásról

A temesvári népfelkelés és a romániai rendszerváltás szikrájaként számoltató református lelkipásztornak, Tőkés Lászlónak a kommunista hatalommal szembeni ellenállása elkezdődött már Temesvár előtt két évtizeddel, fiatal teológusként. Karácsonyi interjúnkban életútjáról, a rendszerváltás előtti és utáni nehéz időkről beszélgettünk. A „rebellis” pap, püspök

és politikus – életút-beszélgetés Tőkés Lászlóval az elnyomó hatalommal szembeni ellenállásról

Karácsonyi istentiszteletre készülve 2019-ben Szilágymenyőben • Fotó: Makkay József

– Kolozsváron ma is Tőkés-udvarként emlegetik az egykori Magyar utca elején található egyházi lakások ingatlanegyüttesét, ahol hét testvérével együtt felnőtt. Mennyire volt ritka az ilyen népes család?

– Öntudatos családépítő szüleim voltak, akik a lelkészcsaládokra jellemző hagyomány szerint nagy értéknek tartották a gyermekáldást. A konyhai beszélgetések rendjén anyám néha elpanaszolta, hogy megtörtént, amikor megvetésben, lekicsinylésben vagy jobb esetben értetlenségben részesült a nyolc gyerek miatt. Hála Istennek a szüleim ebben az elköteleződésükben nem voltak egyedül, hiszen a Dobri, a Hermán vagy a Juhász család szintén népes familia volt. Egyházi köreinkben e családmodell igencsak érvényesült. A későbbiekben nagy kiábrándulást jelentett számomra, hogy egészen másfajta papi magatartás vált uralkodóvá...

– Orvos, tanár, mérnök, lelkipásztor egyaránt kikerült a Tőkés családból. A testvérek, a gyerekek és unokák nagy táborra milyen rendszerességgel találkozik?

– Nagy veszteség volt szüleim távozása az élők sorából. Halálukig betöltötték a család összetartó szerepét: a rajtuk keresztül érvényesülő kapcsolatok azóta akaratlanul is meglazultak. Azonban ma is együtt van a család, és tovább visszük azokat az eszményeket, amelyeket tőlük tanultunk. A szoros együvé tartozásra kiváló példa a temesvári történetem. Szerénykedés nélkül mondanám, hogy a Tőkés család megérdemelne valamilyen nem létező

kitüntetés, hiszen én magam sem tudtam volna szüleim és testvéreim nélkül megvívni azt a harcot, amely a temesvári népfelkeléshez vezetett. Szép történet íródhatna ebből A család részvétele az 1989-es temesvári eseményekben címmel.

– Hogyan emlékszik a korabeli Kolozsvárra?

– Gyermekkori emlékeimben az a Kolozsvár él, ahol a magyarságnak nem kellett kisebbségnek éreznie magát. A kisebbségi lét nyomorúságával a későbbiekben ismerkedtem meg. Kamaszkoromban még jócskán 50 százalék körül lehetett a magyarság részaránya, az utcán is létjogosultsága volt a magyar nyelvnek. A magyar intézmények, az egyházi háttér, a magyar iskolai rendszer kiegyensúlyozta a románosítási törekvéseket. Később anyám mesélte, hogy csak este későn szeretett a városon végigmenni, mert akkor kevésbé látszott, mivé vált Kolozsvár az erőltetett asszimiláció folytán. Ilyen szempontból kamaszkorom idilli állapota nem tartott sokáig, mert szemünk láttára épült le Kolozsvár. A Hóstat lebontása, a régi várost körgyűrűként fojtogató tömbháznegyedengeteg és az ezzel járó erőszakos betelepítések pár évtized alatt átrajzolták a kincses várost. Ez traumatikus hatással volt a kolozsvári magyarságra s főleg az idősebb nemzedékekre. Ez nem kis szerepet játszott abban, hogy a lelkészi pályát választottam.

Együtt a Tőkés család Kolozsváron a szülők 1991-es aranylakodalmán • Fotó: A Tőkés család magánarchívuma

– A nyolc testvérből egyedül ön lett pap, holott lelkészcsaládokban sokszor a fiúk apjuk példáját követik. A Tőkés családban ez miért alakult másként?

– Apám szerette volna, hogy a fiai lelkészi pályára lépjenek, de ez soha nem vált követelménnyé. A családi légkört nagy szabadság jellemezte, mindenünk szabadon tájékozódhatott, választhatott, és arra a pályára ment, amire kívánt. Ez jelentős anyagi áldozatot jelentett szüleim számára: nyolc gyereket taníttatni egy fizetésből... Nem

voltunk sem szegények, sem gazdagok, a szükséges anyagi forrásokat mindig kirendelte a Jóisten. Már akkor szerettem Móricz Zsigmond Hét krajcár című elbeszélését: édesanyám jellemzően úgy tudta a pénzt beosztani, hogy a hét krajcárból mindenkinek jusson. Az étel is úgy adagolta, hogy valamennyien érezzük, a legjobb ebédet esszük, és mindenünk jóllakott. E milióban nőttünk fel, ahol anyám sokszor mesélt arról, mi is történik körülöttünk a világban és a püspökségen, ahol édesapám személyzeti előadó-tanácsos volt. Ő kevésszer beszélt egyházi dolgokról, így édesanyámtól értesültünk, mi történik az erdélyi szórványvilágban, milyen a lelkipásztori családok élete vagy a magyar iskolák háza táján bevezetett szigorítások. Amikor 11. osztály végén nyilatkozni kellett, hogy lelkésznek készülök, az akkori igazgató le akart beszélni róla. Számomra azonban vállalás kérdése volt, hogy a teológiára iratkozom.

– A kommunista rendszerben megőrizték a papokat. Ez mennyire volt elrettentő az 1970-es években egy erdélyi magyar fiatal számára?

– Voltak olyan időszakok, amikor a kolozsvári teológián alig volt hallgató, a fiatalok féltek a teológiától. A kommunista rendszer kialakított egy általános lebecsülést a papi pálya iránt, az egyházat csak negatív színben tüntették fel. Számomra nem ez volt a perdöntő, hanem az a szülői és nagyszülői papi örökség, amelyet korán megismerhettem. Édesanyám szépkenyerűszentmártoni papeány volt, édesapám málnási papgyerek. Jeles lelkipásztor nagyszüleimről sokat meséltek, de már nem ismerhettem őket, mert korán meghaltak. Valóságos családi legendárium bontakozott ki a mezőségi világról, a Makkai Sándor-féle Holttenger pusztuló egyházi és magyar világáról. Mindez nagyon megragadott. Főleg azoknak az egyházi személyiségeknek a példája, akik megmutatták, hogyan kell elmenni a századik elvesztett bárányért, és hogyan kell hivatásként űzni e mesterséget.

– A Szekuritáté irattárából előkerült megfigyelési anyag szerint a rebellis Tőkés László személyisége már a teológiai évek alatt kialakult. Más volt, mint a többi teológus?

– A teológiai évek alatt egy hasonlóan gondolkodó, remek csapat verődött össze több évfolyamról. Kedvező körülménynek számított, hogy hallgatótársam volt az akkori püspök fia, Nagy László, Dávid Gyula püspökhelyettes unokája, Vetési László, illetve Tőkés István püspökhelyettes fiaként jómagam élvezhettünk szüleink révén védettséget. Jöttek mások is, többek között Molnár János szalárdi lelkészfiú,

későbbi költő és egyháztörténész. Összeesküvés-szerű együttműködés alakult ki közöttünk: tudtuk, hogy több tanárunk a kommunista rendszer cégéres besúgója, miközben a Szekuritáté egyházi ügyekért felelős tartótisztjének, Ungvari Josifnak a jelenlétében zajlott a teológiai élet. Azt is sejtettük, hogy a hallgatók közül ki a kollaboráns. Cselhez folyamodtunk: kimentünk egy hétre a kisbányai menedékházba, ahol részleteiben megterveztük, mit fogunk kezdeményezni és megvalósítani a teológián. Hogyan fogjuk megszervezni az ifjúsági életet, az önképzőkört. Egy évre engem is megválasztottak ifjúsági elnöknek. Hiába dühöngött Rapp Károly rektor, hívott raportra és fenyegetett, mert a választás és az ifjúsági élet működése a teológiai szabályok betartásával történt, nem találtak rajtunk fogást. Erős volt bennünk az egyházkritika, hiszen apám tanúja volt az egyház teljes szétzüllesztésének a hatvanas években.

A református püspök számára embert próbáló feladatnak bizonyult az egyház újjászervezése, a mozgalmi élet beindítása, a gyülekezetek felkarolása és az építkezések. Fotó: Makkay József

– Meddig tartott a „védettsége”?

– Addig, amíg a teológia elvégzése után ki nem helyeztek segédlelkésznek Brassóba, ahol egy kora reggel rám tört a helyi Szekuritáté különítménye, és a kihallgatáson az egyetemi évek alatt elkészített dossziémmal szembesítettek. Kiderült, minden lépésünkről tudtak. Akkor sem és azután sem fogalmazódott meg bennem, hogy elmenjek Erdélyből, mert itt rosszabb lenne, és nem tud az ember érvényesülni. A szülői ház jól átadta Reményik Sándor gondolatvilágát a Szentírás tanításaival elegyítve. Mindig az „ahogy lehet” elve vezérelt, és a Brassóban elkezdődött másfél évtizedes harcot a Szekuritátéval sikerült végigvinni Temesváron át.

– Désre került, majd kétéves munkanélküliség után Temesvárra. Mind a három helyről eltávolították, a rendszerváltást végül a szilágysági Menyőben élte át. Nem akart „tájbasimuló” pap lenni?

– A kommunizmusban ha egy lelkész csak a minimális szolgálatot végezte el, akkor nem szúrta szemet a rendszernek. Mindig érzékenyen ki kellett tapogatni, hogy a településen, illetve a környékén a hatalom mit enged meg. Én feszegettem a határokat. Igazából máig sem derült ki, miért helyeztek át segédlelkésznek Brassóból Désre. Ha arra számítottak, hogy ott másként lesz, csalódnuk kellett. Dés híres lelkészére emlékezve megalakítottuk a Medgyes Lajos Ifjúsági Bibliakört, amely már önmagában elfogadhatatlan volt. A fellendülő bibliaórási tevékenység, a táncház, népdalkör és szabadegyetem a város kulturális életéért felelő Dragoste elvtársnak okozott fejfájást. A környezetemből két családot is meghurcoltak, Kalapáti Jolán magyar szakos tanárnőt Bánffyhunyadra helyezték, ellenem fegyelmet indítottak. Egyházkerületi szinten végül felmentettek, de mégsem maradhattam Désen – Uzdiszentpéterre akartak áthelyezni –, így lettem két éven át 1986-ig munkanélküli. Holott Brassóban, Désen és Temesváron is a törvényesség keretei között szerveztük meg egyházi és kulturális életünket, ez viszont elfogadhatatlan volt a kommunista rendszer számára. Az volt a fő bűnöm, hogy a gyülekezetekben a kezünkben tartottuk a helyi egyházi és kulturális életet és a diákságot egyaránt. Temesvár ilyen szempontból azért számított sikertörténetnek, mert a hívek a végsőkig kitartottak mellettem.

– Rendszerváltás utáni pályafutása sokak számára nyitott könyv. Azt talán kevesen tudják, hogy önt mindkét egyházkerület püspökké akarta választani. Miért döntött a Királyhágó mellett?

– Barátaim először a Királyhágómelléki Református Egyházkerület élére javasoltak, az volt az első választás, amit megnyertem. Nem válogattam a püspökségek között, habár jólesett, hogy az Erdélyi Református Egyházkerületben mégis feltettek nem hivatalos jelöltnek, végül meg kellett ismételnem a választást, hogy az új püspök elnyerhesse mandátumát. Az egyházkerületi hovatartozás és Temesvár is Királyhágómellékhez kötött.

– Sokszor elmondta, hogy Romániában nem történt igazi rendszerváltás. Igaz ez az egyházakra is?

– Ez már az elején látszott, hiszen igazából a nép, a hívek fogadták kitörő lelkesedéssel a váltás lehetőségét, akik nem is remélték, hogy a kommunista-ateista-

nacionalista rendszernek valaha vége szakad. Nem kezdtünk tisztogatásba, ez nem lett volna méltó, de menniük kellett a főkolomposoknak. Akiknek sok volt a rovásán, védekeztek, visszakoztak, próbálták megtalálni a modus vivendit. Gyakran egy idegen vár parancsnokának éreztem magam. Én voltam az egyház lelkes vezetője, de szembesülnöm kellett azzal, hogy sokan nem támogatják azt, amit képviselek. 1998-ban már kicsin múltott, hogy újraválasztottak. Tulajdonképpen a világi, a presbiteri réteg választott meg, papi körökben nem voltak népszerűek a gondolatok, amiket hirdettem. Hogy miért nem támogatott a lelkészek egy része? Egyetlen példát mondok: 2007-ben az egyházkerület egyházmegyéinek kilenc espereséből ötnek kommunista időbeli titkosszolgálati múltja volt. A Szekuritáté hatalmas romboló munkát vitt végbe az egyházakban, ennek öröksége velünk él.

– Tizenhét éven át volt az egyházkerület püspöke. Ellenfelei gyakran vetették a szemére, hogy ön aktívan politizál. Összeegyeztethetőnek tartotta ezt a papi hivatással?

– Sajátos egyházi-közéleti pályafutást mondhatok magaménak, ami tudatos építkezés volt. Szerintem az egyházkerület élén nagyobb hatékonysággal lehetett bizonyos célokat elérni, mint egy politikai szervezet élén. Abból indultam ki, hogy a tisztulás, a rendszerváltozás így nagyobb eséllyel következik be. Nem vállaltam el az RMDSZ elnöki tisztségét. Meggyőződésem, hogyha a papi pálya helyett elvállalom, hamar kiiktatnak a közéletből.

Egyházi és közéleti szereplőként jóval nagyobb volt a politikai súlyom. Úgy éreztem, kamatoztatni tudom azt a tőkét, amit Temesvárról hoztam. Ha ez nincs meg, nem lett volna magyar állami egyetem Nagyváradon, nem jön össze az autonómiapolitika abban a formában, ahogyan a szatmári közgyűlésen útjára indítottuk a léket kapott autonómiamozgalmat. Nem sikerült volna visszaszerezniünk egyházi iskoláinkat, a nagyváradi püspöki palotát. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet is az egyházi vezetők alapították. Véleményem szerint egy egészséges politikai egyensúly alakult ki. Ha erkölcspolitikáról lehet beszélni, akkor arra törekedtem, hogy a pártpolitika révén ne olvadjunk be az állampolitikába. Ha úgy tudnánk politizálni, mint Márton Áron, aki a Párizsi Békeszerződés szintjén tudta képviselni a magyar érdekeket harcostársaival a párizsi békekonferenciára kijuttatott memorandum révén, akkor van értelme ennek az egyházpolitikának.

– Mi volt a legnehezebb püspöki mandátumai alatt?

– Embert próbáló feladatnak bizonyult az egyház újjászervezése, a mozgalmi élet beindítása, a gyülekezetek felkarolása és az építkezések. Mindezt olyan körülmények között, hogy garasos gondokkal küszködtünk. Ha annyi pénzünk lett volna, mint amennyit most kapnak az egyházak az anyaországtól, nem így állnánk. Az akkori körülmények között isteni csodának számított, miként tudtuk fenntartani a partiumi egyetemet.

– Püspökként, az RMDSZ tiszteletbeli elnökeként, később az EMNT vezetőjeként és EP-képviselőként sokszor állást foglalt az erdélyi magyar autonómia- és önkormányzatok mellett. Az autonómia még mindig a jövő ködébe vész. Mi ennek az oka?

Aldott karácsonyi ünnepeket!

Imets László grafikája

„És ímé a csillag, a melyet napkeleten láttak, előttük megy vala”
(Mt 2,9)

Egy emberöltővel ezelőtt, Vajda János virrasztóihoz hasonlóan, „csillagoltó sötétségben”, csüggedten vártuk sorsunk jobbra fordulását. Közeledett karácsony. „A nagy tenger éjszakában (...) merengtünk egy csillagon.”

Reményvesztett állapotunkban a betlehemi csillag volt az egyedüli irányadónk. A bölcsék, a királyok és a pásztorok nyomdokán elindulva követtük Krisztus fénylő csillagát.

Európa és a nagyvilág mai urai és bölcsői látható módon utat tévesztettek. A népek pásztorai is tévútra terelik nyájukat. Életbevágóan fontos, hogy visszataláljunk „ama fényes és hajnali csillag” (Jel 22,16) egyedül üdvözítő útjára. Karácsony szent ünnepén szabadító Krisztusunk fényeskedjék nekünk!

2021 adventjében

Zwollei Harangszó

– Az autonómia megvalósításának útja a teljes magyar egyetértésben rejlik. Kezdve attól, hogy 1990 januárjában Ion Iliescuék a Nemzeti Megmentési Front vezető tanácsában erről beszéltek, el egészen az autonómiapolitika viszontagságos történetén át a jelenlegi állapotig, az autonómia ügye elsősorban rajtunk vérzett el. Ameddig nem tudunk egységet kialakítani az autonómia ügyében, és nem tudjuk megakadályozni a megfúrását, valakik mindig lebeszélnek róla. Azt mondják, éppen nincs itt az ideje, vagy ne menjünk ezen az úton, mert járhatatlan. Mindig megingatják az autonómiapolitikát, és utána megvalósul az RMDSZ önbeteljesülő profécija: na látjátok, hogy ez az út járhatatlan! Közben azt hirdetik, hogy kormányra kell lépni, mert az az egyetlen jó út. Emiatt nem tudnak komolyan venni bennünket ebben az ügyben. Amikor kinn voltam Brüsszelben EP-képviselőként, az erdélyi magyar politikából érkezők mindig mást mondtak az erdélyi magyar autonómiatörekvésekkel kapcsolatban, amivel hiteltelennítették az egész autonómiaküzdelmet. Ilyen szempontból jó volt a Kolozsvári Nyilatkozatról szóló 2018-as megemlékezés apropóján aláírt közös autonómianyilatkozat, de az ismét csak politikai trükknek és látszattervékenységnek bizonyult. Azóta bebizonyosodott, hogy az RMDSZ nem akarja a folytatást.

Szerző: Makkay József.

Forrás: <https://erdelyinaplo.ro/extra/a-brellisr-pap-puspok-es-politikus-n-eletut-beszelgetes-tokes-laszloval-az-elnyomo-hatalommal-szembeni-ellenallasrol>

Semmelweis Ignác-díjat adományoztak 2021 májusában Karikó Katalin biokémikusnak, a szintetikus mRNS-alapú vakcinák technológiája szabadalmaztójának.

Karikó Katalin elmondta, hogy a védőoltás beadásával a vérben keletkező ellenanyag mellett az orrnyálkahártyában is lesz ellenanyag. Azonban, amikor a vérben elkezdi csökkenni az ellenanyag szintje, az ugyanúgy csökken az orrnyálkahártyában is, tehát ezért fertőződhet meg az, aki régen volt beoltva. „Az egyén azonban megfertőződés esetén is védve van, mert amikor a vírus bejut a keringésbe, az emlékezősejtek felismerik.” A kialakult védelem pedig megakadályozza, hogy az egyénnek súlyos tünetei legyenek. Hozzátette azonban, hogy nem csak az számít, hogy milyen ellenanyag van jelen, nagyon fontos tényező a személy egészségi állapota. Akik felvették az oltást, és mégis kórházba kerültek, azoknál a személyeknél nagy részben jelen volt valamilyen háttérbetegség. „Nagyon meglepő az, hogy a cukorbetegség mennyire hozzájárult ahhoz, hogy súlyosbította a tüneteket.”

Ha az új típusú koronavírus legújabb mutánsa, az omikron, kiszorítja az eddig domináns deltát, akkor akár véget is érhet a járvány.

A világ kutató műhelyeiben gözerővel vizsgálják, hogy a jelenlegi oltások védenek-e az omikron ellen. A kísérletek során a beoltott emberek véreből egy művi módon létrehozott álvírussal próbálják azt neutralizálni. Ez persze nem a teljes valós környezetben való neutralizációját mutatja meg. Jelenleg úgy néz ki, hogy az omikron mutánsal megfertőződött betegek állapota nem lettek súlyosabbak, mint a delta vírusosok, azonban fontos tudni, hogy nagyon kevés még az adat az omikron mutánsal kapcsolatban.

Forrás: <https://kormany.hu/hirek/semmelweis-ignac-dijat-kapott-kariko-katalin>

Németh Gergő és Truczka Krisztina tartja a zászlót

Németh Piroska szeretettel köszönti a hollandiai ismerőseit

„...Itthon nagyjából rendben mennek a dolgok Isten áldásával, kikerekedik minden, az is ami nélküle veszett fejsze nyele lenne.

Van olyan nap, amikor négy helyre megyek. Novemberben gyerektermet festettünk a Budahegyvidéki gyülekezetben az én vezetésemmel. Decemberben pedig adventi koszorút készítettünk

a Cimbalom utcai gyülekezetben. Volt karácsonyi kézműveskedés Budahegyvidéken, csuhéangyal készítés, majd iskolai hittanos karácsony ismét a Cimbalom utcában. Legutoljára pedig gyerekistentisztelet tartottam Külső Józsefvárosban. Emellett a család tölti ki az időm java részét.” --- A zwollei Presbitérium is boldog karácsonyi ünnepeket kíván a Németh családnak és kölcsönösen várunk a viszontlátás örömére!

Fényképek az utóbbi hónapok eseményeiről

Szent István napi ökumenikus istentisztelet Hágában

Úrvacsoraosztás Hágában 2021 aug. 29-én. A kenyeret Snijders-Dósa Tünde sütötte. A misén tiszteendő dr. Havas István belgiumi atya szolgált, az istentiszteletet Sólyom Uzonka tartotta.

Sógor Csaba lelkész meghívása hollandiai presbiteri konferenciára az új évben

Csikszereda, 2021 november 1 : Sógor Csaba, Hermán M. János, Sógor Enikő, Mikecz Jochem

Tizenötödik születésnapján Barta Zorka gyújtja meg a gyertyákat Advent harmadik vasárnapján

Barta Zorka és Szilágyi Árpád szolgálatos presbiter

Adventi műsor alkalmával Dsida Jenő versét Rostás Kriszta Tímea szavalta: Közeleg az Emberfia.

Az ősi adventi himnuszt Hermán Mostert Dániel Ottó és Rostás Kriszta énekelt: Veni, veni, Emmanuel... (Református Énekeskönyv, nr.185)

A felvételt Albertje Alkema-ten Hoeve készítette 2021 december 12-én

IN MEMORIAM KÜSSEL JÓZSEF

Megrendülten fogadtuk a szomorú hírt, hogy Küssel József visszaadta lelkét Teremtőjének. 1983-1986-ig a hollandiai és belgiumi magyar gyerektábor vezetőjeként sok gyermeknek és az ott tartózkodó felnőtteknek is egy életre szóló emléket szerzett. Azonkívül a Szent István alapítvány főtitkára volt 1992-től 2010-ig. A Kárpát-medencei szegény gyermekek javára szervezett jótékonyági koncertek meghívóját tervezte és nyomtatásáról gondoskodott. Ő tervezte a Hollandiai Magyar Római Katolikus EKT logóját, melynek éveken keresztül vezetőségi tagja volt. A magyar kormány a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesítette. Vesztesége nagy úrt hagy maga után. Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Drága feleségének, Annának valamint Claudia lányuknak és családjának e helyről is bőséges vigasztalást kívánunk! Küssel József barátunkat, a magyar emigráció jeles munkását Isten nyugtassa!

Forrás: Hollandiai Katolikus Magyar Egyházközségi Hírlevél. (2021/4)

A gyászoló család nevében megrendülten tudatjuk, hogy

Küssel József

hirtelen és váratlan körülmények között életének 78. életévében elhunyt.

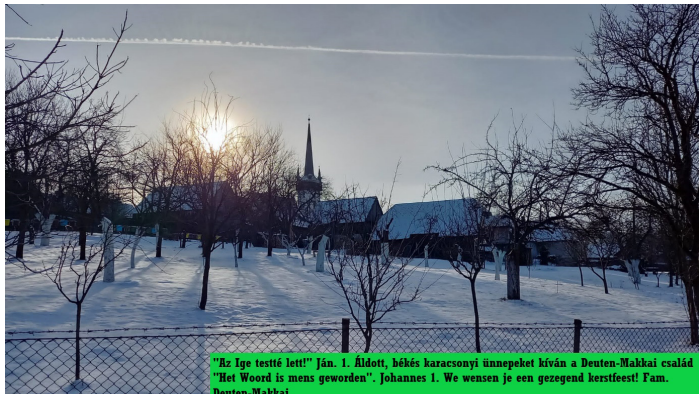
Emlékére imádkozunk egy közös gyászmise keretében, a szívéhez közelálló Belvárosi Nagyboldogasszony templomában 2021. november 12-én 17-órai kezdettel.

A végső búcsú a Farkasréti temetőben 2021. november 5-én 13.45-órai kezdettel lesz megtartva.

A temetés után 15-órától szeretettel várjuk az Augustus Pavilonban (XI. ker. Sasadi út 190.), ahova együtt felsétálunk a közös megemlékezésre.

Emlékezünk Johannes Postma testvérünkről

Hálával emlékezünk áldásos munkásságáról. Segélybizottsági elnökként sokat tett egyházaink támogatásáért a földalatti időkben és utána is, amíg csak ereje engedte.

Isten nyugtassa Makkai Jánost

(Dés, 1944 június 12 – Kolozsvár, 2021 december 15)

„Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagypapa, dédapapa, testvér, sógor és após, MAKKAI JÁNOS, okleveles bányamérnök, életének 77. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. – Drága halottunkat december 18. -án, szombaton 13. órai kezdettel a gyerőmonostori templomból helyezzük örök nyugalomra.

A gyászoló testvéreket arra kérjük, hogy koszorúmegváltásra szánt adományait a templomba elhelyezett perselybe tegyék, amit a fogyatékkal élők tehetséggondozására fordít a család.”

A szeretett férj, a mi kedves édesapánk, nagypapánk és dédapánk,

MAKKAI JÁNOS

ma délután megtért Teremtőjéhez.

Bennünk él tovább. Büszkén visszük örökségét.

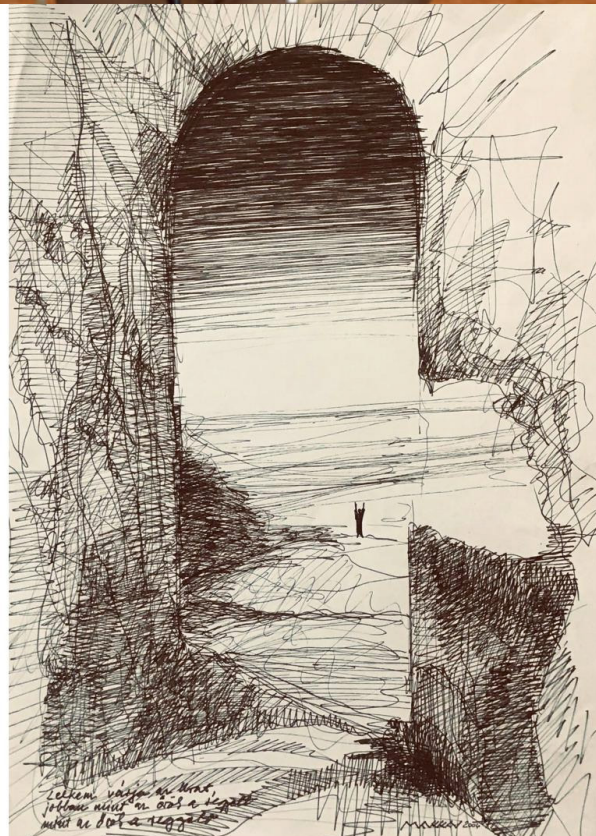
“Elég nékem a Te kegyelmed.”

Drága halottunkat Gyerőmonostoron helyezzük örök nyugalomra. Időpontot később közlünk.

Elérheti a gyászoló családot az alábbi telefonszámon:
Makkai András 0745993648

“Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, az örök a reggelt.”

130. Zsoltár

Makkai Réka Imola:

„Édesapánk megpihent és a fiai vetették az ágyát.

Köszönjük Mindnyájatoknak, hogy támaszaink voltatok és különösképpen a gyerőmonostori faluközösségnek, hogy befogadtak, elfogadtak és átsegítettek ezeken a nehéz pillanatokon.” „Mindnyájatoknak köszönöm az egész család nevében, hogy velünk voltatok, vagytok mély gyászunkban. Veletek hisszük a feltámadást. Édesapám emléke legyen áldott!

Va mulțumim din suflet va ne-ați fost alături in aceste momente dureroase.

Dank jullie allen voor jullie steun en medeleven. Het geeft ons veel troost dat hij zo geliefd was.”

Makkai János szellemi öröksége nem tűnik el nyomtalanul, erdélyi szolgálataért, kisugárzó hitéért Istené legyen a dicsőség! Krisztusának, egyházának igaz szolgálja volt...

Drága feleségének, Ildikónak, valamint gyermekeiknek: Andrásnak, Péternek, Rékának, Dávidnak, Balásznak és családtagjaiknak bőséges vigasztalást kívánunk a boldog feltámadás reménye alatt!

Fától fáig Makkai János kalauzolásával

A művészhajlam olyan született adottság, amely előbb-utóbb valamilyen formában mindenképpen előtör. Makkai Jánosnak első próbálkozásra nem sikerült ugyan bejutnia a Képzőművészeti Főiskolára, ami egyébként a hatvanas évek elején korántsem számított egyedül esetre, s végezetül a petrosényi Bányamérnöki Főiskolát végezte el, a képi beszédhez, a színek és formák világához azonban egy pillanatra sem lett hűtlen. A Zsil-völgye, Petrosény pedig különösképpen termékeny közegnek bizonyult a művészhajlamú bányamérnök számára. Olyan kiforrott, országos hírű művésztelepre csöppent, amely megteremtette számára a továbbfejlődés lehetőségét. Elég csupán az ott tevékenykedő Mátyás József, Tellmann József, és a Szilágyi testvérpár nevét említenem.

A kolozsvári főiskolán 1956-ban végzett képzőművészek saját kezdeményezésükre mentek a Zsil-völgyébe, választották a festői környezetet, és tűzték ki célul a karakteres témának ígérkező bányászvilág művészi feldolgozását. Az akkor divatos szocreált pedig gyakorta szürrealisztikus beütésekkel fűszerezett expresszionizmusba fojtották. Ilyen környezetbe került Makkai János, s vált a neves művészek tanítványává, miközben a helyi lehetőségeket is hasznosította. Fémomborító műhelyt alapított, művészhajlamait ilyen irányban is gyümölcsöztette. A táj szerelmeseként azonban egy pillanatra sem mondott le a festésről, a színek kínálta izgalmas művészi kalandról. Ami pedig rajzkészségét illeti, akár azt is mondhatnám: volt honnan örökölnie. Hiszen családja olyan, a művészvilágban ismert és elismert alkotóval büszkélkedhet, mint annak idején a Barabás Miklós Céh fiataljainak csoportjához tartozó, a múlt század harmincas-negyvenes éveiben velük együtt kiállító Makkai Piroska, akinek művészi indulása szintén a Zsil-völgyéhez köthető, s aki ugyancsak vargabetűkkel jutott el a kiteljesedésig. Csupán zárójelben jegyezném meg, milyen büszkén mutatta az utód, Makkai János a Bolyai János születésének 200. évfordulójára, a budapesti Válasz Könyvkiadónál megjelent díszes Bolyai emlékalbumot, amely a két Bolyairól, apáról és fiáról mintegy három évtizeddel ezelőtt Makkai Piroska által készített sorozat lapjait tartalmazza. A fametszetekhez a jeles marosvásárhelyi Bolyai-kutató, Weszely Tibor írt kísérő szöveget.

A hely szelleme és a család szellemisége egyaránt termékenyítőleg hatott tehát a Gy. Szabó Béla Galériában immár másodszor kiállító Makkai Jánosra. De túlzott lenne ennek a hatásnak a szemmel látható, konkrét nyomait keresni. Sokkal inkább a művészi önkifejezés igénye, a képi megjelenítés szükségszerűsége, a különböző technikák iránti fogékonyság és mívesség az, ami ezekből a forrásokból táplálkozik. Makkai János eddigi tevékenysége, 1987-es tordaszentlászlói bemutatkozása, 1993-as budapesti jelentkezése az erdélyi alkotók munkásságát illusztráló közös kiállításon, a már említett Gy. Szabó Béla Galéria-beli 1996-os tárlata, valamint 2003-as lupényi kiállítása, s persze a műteremlakásában található alkotások egyaránt arról árulkodnak, hogy elsősorban a realiztikus ábrázolásmód híve. A természet őszinte csodálójaként igyekszik önmagában feldolgozni a látottakat, s azokat mintegy művészi sűrítményként továbbadni.

Jelen kiállításának főszereplői a fák. A zsil-völgyiek, a Gyerőmonostor környékiek – ezekhez az üvegművészetnek hódoló és itt tevékenykedő fia révén kötődik –, valamint a Pireneusok-beliek. Utóbbiakat hazamosabb franciaországi tevékenysége idején örököltette meg. Aprólékosan megmunkált, természetű rajzai és stílusban immár változatosabb pasztelljei őszinte rácsodálkozások mindarra, amit a természet képes nyújtani a nyitott szemmel járóknak. A látvány fontos számára,

képileg is ezt igyekszik megfogalmazni. Nem óhajt többet mondani, nem akar többet sejtetni, mint amit maga a látvány nyújt. Ne keressünk tehát hátsó gondolatokat, látványmögöttséget ezekben a munkákban. Örömben fogant, egyszerű, egyenes, őszinte képi beszéd ez. S ha a realiztikus ábrázolásmód helyenként elvontabb, foltszerű változatba csap is át, a lényeg akkor is a látványra esik.

A kiállított pasztellek némiképp eltérnek ugyan a műfajra általában jellemző légiességtől, határozottabb, hogy ne mondjam, férfiasabb változatai a krétarajznak. Színviláguk is sajátos, mondhatni egyéni, hiszen korántsem a tipikus, lírai hangulatot sugalló pasztellszíneket látjuk. Ennek ellenére egyfajta költőiség is belengi ezeket a munkákat: csodálattal vegyes gyöngédség a természet kínálta szépségek, a sajátos formák, színek és fények iránt.

Makkai János – bevallása szerint – kedvtelésből fest, s a művészi önkifejezésnek ez az őszinte öröme szinte sugárzik valamennyi munkájából.

Szerző: Németh Júlia

Forrás: Szabadság,

2006. május 6. XVIII. évfolyam, 102. szám, p.11.

Magyargyerőmonostori Református Egyházközség címeravatása

Makkai János festőművész a címer tervezője és kivitelezője 2010. augusztus 7-én ismertette a címerrel kapcsolatos esztétikai és jogi tudnivalókat.

A református egyház által gyakran használt jelképet, a fiókaít vérevel életre keltő pelikánt és a magyargyerőmonostori református templom déli homlokzatát díszítő madárleány rajzát tartalmazó címer az egyházközség presbitériuma és gyülekezete egyhangúan elfogadta.

EMMAUS GYERMEKOTTHON MAROSSZENTKIRÁLY

EMMAUS GYERMEKOTTHON
www.emmauskids.wordpress.com

"Az ÚR az én pásztorom, nem szűkölködöm. Fűves legelőkön nyugtat engem, és esendes vizekhez terelget engem." Zsolt. 23.1-2

2022

©All Rights Reserved

Tervezett rendezvények 2022-ben

A korona-vírus terjedése és veszélye által okozott bizonytalanság ellenére is tervezzük az egyházi konferenciáinkat és találkozóinkat. Az alábbiakban ezekről alkothatunk képet:

1. Presbiteri konferencia Holzhausenben: 2022 ápr. 8-10-ig

Téma: A válság és a váltság bibliai üzenete
Előadó: Dr. Kató Szabolcs, Kolozsvár

2. Ifjúsági Konferencia (EMEIK) Holzhausenben ápr. 9-15-ig

3. EPMSZ – Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem – Akadémiai Napok Redneken/ Délvidéken - május 30 - június 4

4. Hollandiai magyar református gyülekezetek szabadtéri istentisztelete a zeisti cserkészotthon területén: 2022 június 26-án

5. A Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége évi közgyűlése és konferenciája: Nürnbergben, szeptemberben

Zwolle, istentiszteleti dátumok tervezése a 2022-es esztendőre

Január 9

Február 13

Március 13

Böjtfői úrvacsora (egy héttel későbbi dátum, mert Böjtfő márc.6-ra esik)

Április 10

Április 17 Húsvét első napja, úrvacsoraosztás

Május 8

Május 26 Mennybemenetel ünnepe. Gyülekezeti kirándulás

Június 5 Pünkösd, úrvacsoraosztás

Június 26 Zeist, szabadtéri úrvacsoraosztás. Pánczél Károly képviselő előadása

Július 10

Augusztus 14

Augusztus 21 Újkenyér, úrvacsoraosztás

Szeptember 11

Október 9

Október 30 Reformáció napi istentisztelet és úrvacsoraosztás

November 13

November 27 Advent, úrvacsoraosztás

December 11

December 25 Karácsony első napja, úrvacsoraosztás

A jakabi feltétel alatt a 2022-es esztendőben tehát összesen tizenkilenc istentiszteleti időpontra számíthatunk!

Lelkeszi találkozó volt Zwolléban 2021 november

Nt. Kelemen Attila Csongor a 97. zsoltár felolvasását követően imádkozott és áldást kért az egybegyűltek tanácskozására. Jelen voltak: Van Bolhuis Szabó Emőke, Csanády Ágnes, Hermán M. János, Kelemen Attila Csongor, Kis Kendi Dávid, Paál Károly és Urbán Ákos, aki a házigazdai teendőket is ellátta. Az anyakönyvezés, a katekizáció, a családlátogatás és a 2022-es zeisti szabadtéri istentisztelet dátumának a kijelölése képezte a megbeszélés tárgysorozatát. Erasmus-ösztöndíjas teológus testvéreink idei és jövőbeli fogadásáról és beosztásáról is szó esett november 22-én. Az informális jellegű testvéri találkozót Van Bolhuis Szabó Emőke lelkes imádsággal zárta.

Áldott karácsonyi ünnepeket és sikereiben gazdag, boldog 2022-es esztendőt kívánunk minden kedves olvasónknak.

Hollandiai Magyar Szövetség vezetősége

Hágai Magyar
Református Gyülekezet

Istentisztelet Advent 4. vasárnapja

Igét hirdet: Van Bolhuis-Szabó Emőke
Gyermekistentisztelet: Paál Károly
Kántor: Menyhart Katalin
Szervező lelkész: Csanády Agnes

Fellép a Hágai Magyar Énekkar
Kovács Kata karnagy vezetésével

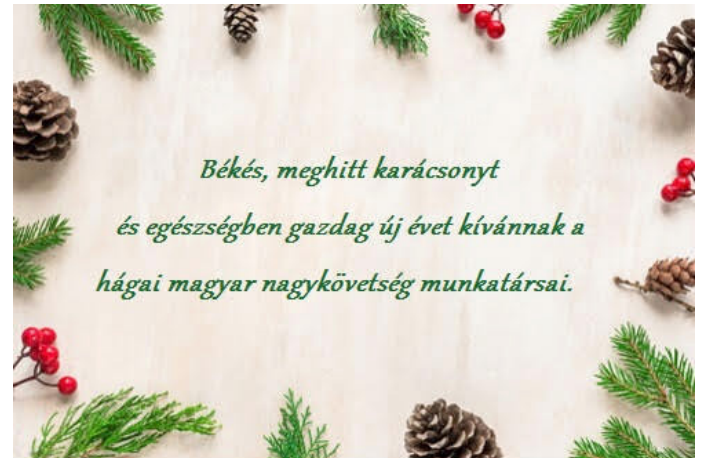
2021 december 19
vasárnap, 13:30 óra

Bloklandenplein 15
HÁGA

Rotterdam, 2021 december 19.-én. Van Bolhuis Szabó Emőke az alábbiakat írta a Facebookon, mert aznap a templomok Hollandiában zárva maradtak.

Minden becsukott. De Isten szíve nyitva előttünk! „még vár az Úr, hogy megkegyelmezessen, még hallgat, hogy irgalmazhasson. Mert bár ítélő Isten az Úr, boldogok mindazok, akik benne reménykednek.” (Ézsaiás 30:18) Advent 4. vasárnapján nem csak a karácsonyt várjuk, hanem imádkozunk azért is, hogy Jézus Krisztus visszajöveteléig ki tudjunk tartani a hitben. A mai napon is biztatnak minket Péternek, Jézus tanítványának a szavai: „Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének.... „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm” - mondta Róla Isten.

Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha figyeltek, mint sötét helyen világító lámpásra, amíg felvirrad a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben. „ (Péter 2. levele 1: 16, 17, 19) A bibliaolvasó kalauz mai igéje ez, ezzel kívánunk mindannyiátoknak áldott vasárnapot!

DECEMBER 25, SZOMBAT, 15 óra

ROTTERDAM

KARÁCSONYI ISTENTISZTELET

Cím: Gebouw De Heuvel Grotekerkplein 5, 3011 GC Rotterdam / Szolgáló lelkész: Van Bolhuis-Szabó Emőke / Facebook: Rotterdami Magyar Református Gyülekezet / Telefon: 078-6824873. Email: emokeneszmely@vtxmail.ch

DECEMBER 26, VASÁRNAP, 12:30 óra

AMSZTERDAM

KARÁCSONYI ISTENTISZTELET

Cím: Herman Gorterstraat 31, Amszterdam
Szolgáló lelkész: Paál Károly
Gyermekistentiszteletet tart: Paál Ildikó
Facebook: Amszterdami Magyar Református Gyülekezet / Telefon: 06-13170606. Email: paal.karoly@gmail.com

DECEMBER 26, VASÁRNAP, 13 óra

HÁGA / DEN HAAG

KARÁCSONYI SZENTMISE

Cím: Marlotkerk, Bloklandenplein 15, Den Haag
A Szentmisét Havas István atya celebrálja.
Live stream / élő közvetítés: a Hágai Magyar Katolikusok facebook oldalán.
Megközelíthető a 43-as, 44-es, és 24-es autóbusszokkal, illetve a 6-os villamossal. A menetrend és a további információ interneten érhető el. - Gépkocsival a parkolás ingyenes. A korona intézkedések miatt szeretetvendégséget/AGAPE-t nem tartunk.

Kérjük részvételi szándékát feltétlenül jelezze a hagai.magyar.katolikusok@gmail.com email címen. Üdvözlettel: Tápai Katalin, elnök és Kirkósa Orsolya, titkár.

- * December 8. AJKA, Nagy László Városi Művelődési Központ, 19 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL
- * December 9. BUDAPEST, Ward Mária Iskola, 18 óra
CORVINA CONSORT-AL
- * December 10. BERETTYÓÚJFALU, Nadányi Zoltán Művelődési Ház, 17 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL
- * December 11. BIHARKERESZTES, Református templom, 17 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL
- * December 12. BUDAPEST, Térszínház, 19 óra
HANG(S)ZÓ ZENEI MŰHELY
- * December 13. EGER, Gárdonyi Géza Színház, 19 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL
- * December 16. KESZTHELY, Balaton Színház, 19 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL
- * December 17. SÜMEG, Püspöki Palota, 18 óra
SZÓLÓEST
- * December 18. ÚJKÍGYÓS, Szűz Mária Szent Neve Katolikus Templom, 19 óra
SEBESTYÉN MÁRTÁVAL

ÁLDOTT KARÁCSONYI!

Andrejszki Judit karácsonyi koncertjei, Magyarország, 2021

Thurzó József Sándor mélyhegedűművész áldott karácsonyt és boldogabb új évet kíván Nagyváradról!

Részlet a Csokalyi Református Egyházközség adventi istentiszteletén elhangzott műsorból. Fellépett a Sola Fide Keresztyén Kulturális Csoport, vezetője: Fórián Andrea.

Forrás: <https://www.facebook.com/100004761217464/posts/2061671587334862/>

Fórián Andrea: *Feladatunk békére mindennap rálelni, hinni a jóságban, mosollyal ölelni. Szeretve engedni elfogadni hittel, tanulva mindenből, csak tenni, amit kell!*

Hozzon a karácsony lelki egészséget, nyugalmat és derűt, boldogabb Újévet!

(Csokaly, 2021 dec. 19: <https://www.facebook.com/455154334693513/posts/1832640133611586/>)

Snijders-Dósa Tünde presbiter olvassa holland nyelven a Luk. 8-14 verseit az urki templomban

DECEMBER 26, VASÁRNAP, 14 óra

URK (Flevoland tartomány)

KARÁCSONYI ISTENTISZTELET

Úrvacsorával

Cím: Kerkelijk Centrum 'De Poort', Lange Dam 52, 8321 XS Urk

Szolgáló lelkész: **dr. Hermán M. János és dr. Barta Zsolt**

Telefon: 0031 38 4233247

Email: jhermanm@gmail.com

Honlap: www.zwolleireformatus.nl

Facebook: Zwollei Magyar Református Istentiszteletek

Karácsonyi üzenet

Feladatunk békére
mindennap rálelni,
hinni a jóságban,
mosollyal ölelni.

szeretve engedni
elfogadni hittel,
tanulva mindenből,
csak tenni, amit kell!

Hozzon a karácsony
lelki egészséget,
nyugalmat és derűt
Boldogabb Újévet!

(Fórián Andrea)

„Kihelyezett” karácsonyi ünnepély műsora az urki templomban

Aranyszárnyú angyal (Noël nouvelet). A XV. Sz. végéről származó francia karácsonyi dal. Éneklő: Barta Zsolt, Barta Lívია, Kis Kendi Dávid és Kis Kendi Viola.

Együtt mindenki: Mennyből az angyal...

Kelemen Benjámín (mikrofonnal) és Barta Benedek - Itt van a szép karácsony (vers, Dsida Jenő)

Pásztói Zsófia és kislánya, Süge Abigél - The first Noel

1. Süge Abigél furulya, Pásztói Zsófi kíséretében - The first Noel

2. Kelemen Benjamin 1,2 szakasz / Barta Benedek 3,4 szakasz - Itt van a szép karácsony (Vers, Dsida Jenő)

3. Kelemen Csongor Attila éneklő inaktelki dallam - változattal: "Szívünk vígsággal ma bétölt..."

4. Tünde Snijders - Karácsony est, nyugalmas este (vers Szabó Lőrinc)

5. Süge Abigél furulya, Pásztói Zsófi kíséretében - Gloria in excelsis

6. Együtt - Halld az angyalok énekét (Hoor de engelen zingen d'eer)

7. Barta Lívია - Karácsony est (vers Áprily Lajos)

8. Kis Kendi Dávid - Harang csendül (vers Ady Endre 4/5 versszak)

9. Együtt: - Csendes Éj / Stille Nacht (Kíséri Hermán Mostert Dániel Ottó zongorán)

Csendes éj, szentséges éj - Urki ünnepély 2021 karácsony másodnapján délután

Kellemes Karácsonyi ünnepeket & Boldog Új Évet kívánunk!

May the wonder and magic of Christmas fill your heart and hearth with peace happiness and joy!

Gesegnete Weihnachten und ein gesundes, Toleranz und reich gesegneten Neues Jahr!

Gezegende Kerstdagen en een voorspoedig en gezond 2022!

Noflike Krystdagen en in protte Lok en Seine yn it Nije Jier!

Urki karácsony, 2021 december 26-án

KÁLVIN ÓÉVI IMÁJA

Istenünk, jó Atyánk, ez az év lassan véget ér. Sok mindent tapasztaltunk, megéltünk, némi öröm is adódott utunkon. Mindent hálásan vettünk szent kezedből. Adódott fájdalom és szenvedés is, betegség és gyász is a múltó napokban. De nem törtünk össze, el tudtunk mindent viselni. Hálával telt szívünkkel mondjuk: Te vezettél át minket az idők viharain. Hálaadásunk közben sem feledkezünk meg testvéreinkről: azokról, akik éheznek és fáznak, akik fenyegetések és üldözés között élnek, akiknek az életét erőszak veszi körül. Erősítsd meg őket, Urunk, nehogy elveszítsék hitüket, de megőrizhessék bizodalmaikat Tebenned, és új reménységet kapjanak. Engedd Urunk, hogy emberséget tapasztaljanak, s felfedezhessék szereteted jeleit. De könyörgünk azokért is, akik a baj és erőszak okozói: fedezzék fel szeretetedet, s így hagyják el gaz cselekedeteiket.

Jó Atyánk, előttünk az ismeretlen újesztendő. Bizonyára jót és szépet, meg rosszat és nehézséget is hoz majd. Erősítsd meg kérünk hitünket afelől, hogy mindazzal, ami vár ránk, javunkat akarod. Tégy bizonyossá, hogy semmi sem szakíthat el minket szeretetedtől. Hiszen az elmúló esztendőben is megtapasztaltuk szeretetedet, ezért tekintünk bízó hittel az újesztendőre is. Hálával nézünk vissza, reménnyel fordulunk előre. S ami eközben szívünket és elménket betölti, azt mind Eléd hozzuk, és közösen kérünk Téged így: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy.

Fordította: dr. Békefy Lajos

Erdélyi utakon - Remko Snijders

Higgyünk és járjunk az Úrral

A munkámon keresztül a napokban beszélgettem egy idős hölgygel, aki mesélte, hogy milyen nehéz ezekben a napokban, mert kedves férje már 8 éve eltávozott, és a téli időszakokban nagyon egyedül érzi magát. De mégis átvészeli, mert a fájdalmak ellenére, sok szép, örömteljes emlék idéződik fel, és hiszi, hogy valamikor újra találkozni fog férjével. Ezek az emlékek és a hit éltetik, és átviszik őt a téli hónapokon is. A telefont letéve elgondolkodtam, hogy valóban milyen jó, hogy van múlt, hogy van történelem, hogy vannak emlékek a hátunk mögött, amit nem minden esetben kell nekünk elfeledni, amit magunkkal vihetünk tanulságként vagy vigaszként. Természetesen vannak olyan dolgok is, amelyeket letehetünk, mert túl nehezek, fájdalmasak és sebzőek, ha magunkkal cipeljük.

Az év vége fele közeledve, minél több év halmozódik fel mögöttem, annál tudatosabban élem meg az év lezárását és a jövőre való felkészülést. Minden év végén visszagondolok az évben történetekre. Milyen kihívások, milyen céljaim voltak? Melyeket tudtam megvalósítani, melyikeknek volt értelme beteljesíteni? Milyen tanulságot vonhatok le a jövőre nézve, és hogyan lépem át az újév küszöbét oly módon, hogy az óév ne csalódással vagy fájdalommal záródjon? Mit viszek át? Mi van a zsákomban? Mit tettem én, saját magam bele és milyen lomot szedtem én útközben össze? Mit engedtem másnak a zsákomba tenni? Esetleg mi az a teher, amit más okozott nekem, és amitől szabadulni nem tudtam?

Egyszer egyik kedves misszionárius társamtól hallottam, amit nem felejték el, hogy ha cipelünk egy problémával tele zsákot, a hátunkat görnyeszti. Azt a zsákot nem kellene cipelnünk, mert van, aki azért jött közénk, hogy ezt a zsákot a hátunkról levegye, segítsen, hogy az minket ne terheljen.

Sok mindenen saját magunk változtathatunk és próbálunk is változtatni. Hányszor megfogadjuk év végén, hogy másként kezdünk, az új évben minden másként lesz. Fogadkozunk, tervezünk és igyekszünk. Mégis az év végén fájdalommal és csalódva tekintünk vissza, mert nem sikerültek terveink. A legtöbb esetben, amikor a sikertelenséggel szembe találom magam, rádöbbenek, hogy megint egyedül harcoltam. Egyedül, mert túl erősnek tartottam magam, vagy nem bíztam eléggé a másik segítő erejében, akaratában, esetleg jószántosságában. Nem hittel végeztem a feladatomat. Ezekkel a gondolatokkal párhuzamosan látom azokat a dolgokat is, amelyek sikeresek lettek. Ezekben az esetekben észreveszem a gyümölcsöket, az eredményeket és azt is, hogy ezek közös erővel születtek meg, a másokkal való összetartozás, együttműködés révén. Ilyen dolgokban látom Isten áldását is.

A Máté 18:20-ban olvashatjuk: „Mert ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.”

Ez egy biztató, figyelmeztető ígérés, amit szemünk előtt kell tartanunk, nemcsak a magunk életére, hanem a mi nemzetünk és a következő generáció jövőjére nézve is. Fontos, hogy bármit teszünk, összetartozva,

Istent bevonva az életünkbe végezzük. Példát mutatva, hittel járjunk, dolgozzunk, éljünk. Az Úrra bízva az életünket. Elfogadva az Ő segítőkézségét! Mert, ha azt elfogadjuk, Ő magát is elfogadjuk. Ha Őt magunkhoz hívjuk, magunkhoz engedjük, Ő nekünk segítségünkre jön és ígérete szerint nyugalmat ad a nyugtalanságunkban, békét a békétlenségben, örömet a bánatunkban, gyógyírt a fájdalmainkban, társunk lesz az egyedüllétünkben és erő az erőtlenségünkben

Az Úr jelenléte és áldása legyen mindnyájunkkal az elkövetkező évben is!
Snijders-Dósa Tünde, 2021 december 30

Somkerék, Umling Lőrinc munkája, 1761

Új esztendő, vígságszerző...

Új esztendő, vígságszerző, / Most kezd újulni.
Újulása víg örömet / Szokott hirdetni.

Hirdeti már a Messiást / Eljöttek lenni. Légyetek a
nagy Istennek / Igaz hívei!

Alsó kék ég, felső kék ég, / Dicsérd Uradat; Urad
áldjad, menny, föld, tenger, / Te magtartódat!

Megtartódnak, táplálódnak / Mondj hozsannákat.
Hozsánna néked, Úr Jézus. / Mondj jónapokat!

Áldott Jézus, dicső Krisztus, / Kedvezz népednek!
Bor-, búzával, bő terméssel / Látogasd őket!

Ghymes Együttes hangszerelésében és előadásá-
ban: <https://youtu.be/n98AeR0dNRs>

ÚJ ESZTENDEL

LXVII.)

**Ez esztendőt megáldjad: Ez esztendőt megáld-
jad, Kegyelmedből úr Isten! Bőv zsirral éke-
sítsed: Bőv zsirral ékesítsed, Te sz. Jehova Is-
ten! Tégedet áldnak, Kik lakoznak e' földnek szi-
nén: És a' puszta helyek is Bővséggel, Halmok
áhitozodnak Vig kedvvel, Boldog, kit magadnak vá-
lasztál, Sionnak királyja.**

Megújított Énekeskönyv az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Evangelico-
Reformata Anyaszentegyház' különösen pedig Oskolák használatára.
Kolozsvár, 1854

Isten, áldd meg a magyart

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

*

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!

Kölcsey Ferenc, 1823 --- Dallamát szerezte Erkel Ferenc,
1844

Gy. Szabó Béla (1905-1985):
Hónapok. Kolozsvár, 1973

**Szeretett híveink,
kedves olvasóink!**
**Ha az Isten velünk,
kicsoda ellenünk!**
Bizonyára senki!
Boldog Új Évet kívánunk!

**Isten velünk, viszontlátásra, re-
mélhetőleg 2022 január 9-én
14.30 órakor. Igét hirdet Hermán
M. János. Helyszín: „De Poort”,
Lange Dam 52, 8321 XS Urk.**

**Istentiszteleteinkre és a szeretet-
vendégségekre továbbra is öröm-**

Somkeréki Református templom, épült 1333-ban

Boldog új esztendőt!

**Add, Uram, hogy jobban szerethessek,
mint tegnap!
(Gyökössy Endre)**

Siter, 2022. január 1.